

**PLAN GOSPODARKI
ODPADAMI
DLA
GMINY TUROŚŃ KOŚCIELNA
NA LATA 2010 – 2013
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2021**

Październik 2010

SPIS TREŚCI

1 WSTĘP.....	5
1.1 Podstawa prawna.....	5
1.2 Cel i zakres opracowania.....	5
1.3 Analiza aktualnego stanu prawnego.....	6
2 PODSTAWOWE INFORMACJE CHARAKTERYZUJĄCE OBSZAR GMINY TUROŚŃ KOŚCIELNA.....	8
2.1 Położenie geograficzne.....	8
2.2 Warunki glebowe.....	8
2.3 Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne.....	9
2.4 Sytuacja demograficzna.....	10
2.5 Uwarunkowania infrastrukturalne.....	11
2.6 Sytuacja gospodarcza.....	12
3 ANALIZA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	15
3.1 Odpady komunalne.....	15
3.1.1 Rodzaje, źródła powstawania, ilość i jakość wytwarzanych odpadów komunalnych.....	15
3.1.2 Odpady ulegające biodegradacji.....	18
3.1.3 Systemy gospodarowania odpadami komunalnymi.....	19
3.1.3.1 Ilość odpadów zebranych z terenu gminy Turośń Kościelna.....	19
3.1.3.2 Sposób postępowania z odpadami komunalnymi.....	21
3.1.3.3 Koszty związane z gospodarką odpadami komunalnymi.....	22
3.2 Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych.....	23
3.2.1 Zużyte baterie i akumulatory.....	23
3.2.2 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.....	23
3.2.3 Przeterminowane pestycydy.....	24
3.3 Komunalne osady ściekowe.....	24
3.4 Odpady opakowaniowe.....	24
3.5 Odpady zawierające azbest.....	25
3.6 Istniejące systemy zbierania odpadów.....	27
3.6.1 Systemy zbierania odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych, odpadów opakowaniowych.....	27
3.6.2 Sposób zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych.....	28
3.7 Istniejące instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.....	28
3.7.1 Podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.....	29

3.8 Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami.....	31
3.8.1 Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, niebezpiecznymi występującymi w strumieniu odpadów komunalnych,.....	31
4 PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.....	32
4.1 Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.....	34
4.1.1 Prognozowanie zmian w zakresie rozwiązań organizacyjnych i techniczno – technologicznych.....	39
4.1.2 Zużyte baterie i akumulatory.....	41
4.1.3 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.....	41
4.1.4 Przeterminowane pestycydy.....	41
4.1.5 Komunalne osady ściekowe.....	42
4.1.6 Odpady opakowaniowe.....	42
4.1.7 Odpady zawierające azbest.....	43
5 PRZYJĘTE CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ PRZYJĘTE TERMINY ICH REALIZACJI.....	44
5.1 Odpady komunalne.....	44
5.2 Odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych.....	45
5.2.1 Zużyte baterie i akumulatory.....	45
5.2.2 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.....	47
5.2.3 Przeterminowane pestycydy.....	47
5.3 Komunalne osady ściekowe.....	48
5.4 Odpady opakowaniowe.....	48
5.5 Odpady zawierające azbest.....	48
6 KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW ORAZ KSZTAŁTOWANIA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI.....	49
6.1 Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów.....	49
6.2 Działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.....	50
6.3 Działania wspomagające prawidłowe postępowanie odpadami w zakresie zbierania , transportu, unieszkodliwiania.....	50
6.3.1 Odpady komunalne.....	50
6.3.2 Odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych.....	51
6.3.3 Odpady pozostałe.....	52
6.4 Plan redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów.....	52
6.5 Sposób realizacji planu zamykania instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska, których modernizacja nie jest możliwa z przyczyn technicznych lub jest nieuzasadniona z przyczyn ekonomicznych.....	54
7 PLANOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.....	55
7.1 Zmieszane odpady komunalne.....	55

7.2 Selektywna zbiórka odpadów.....	55
7.2.1 Odpady opakowaniowe, plastik, papier i tektura, metal.....	55
7.2.2 Odpady wielkogabarytowe.....	55
7.2.3 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.....	56
7.2.4 Odpady budowlane.....	56
7.2.5 Odpady ulegające biodegradacji.....	57
7.2.6 Zużyte baterie i akumulatory.....	58
7.2.7 Przetworzone i niewykorzystane leki.....	59
7.2.8 Przetworzone pestycydy.....	59
7.2.9 Odpady zawierające azbest.....	59
7.3 Sposób postępowania z komunalnymi osadami ściekowymi.....	59
 8 HARMONOGRAM I SPOSÓB FINANSOWANIA REALIZACJI ZADAŃ.....	 61
8.1 Sposoby finansowania służące realizacji zamierzonych celów w gospodarce odpadami.....	65
 9 WNIOSKI Z ANALIZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO.....	 72
 10 SYSTEM MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU.....	 74
 11 STRESZCZENIE.....	 76
 ZAŁĄCZNIK 1-WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI- STAN NA 07.07.2010 R.....	 77
 SPIS TABEL.....	 84
 SPIS WYKRESÓW.....	 86
 SPIS RYSUNKÓW.....	 87
 SPIS MAP.....	 87

1 Wstęp

1.1 Podstawa prawna

Opracowanie niniejszego gminnego planu gospodarki odpadami dla gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2013 wynika z art. 14 i 15 Ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U.07.39.251 ze zm.) - nakładającego na gminę obowiązek opracowania ww. planu.

1.2 Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie kompleksowego gminnego planu gospodarki odpadami dla **gminy Turośń Kościelna** na podstawie obowiązującego ustawodawstwa.

Zakres szczegółowy niniejszego opracowania wynika bezpośrednio z warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003r. **w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami** (Dz.U.03.66.620 z późn. zm.). Zgodnie z § 3 wyżej wymienionego. rozporządzenia niniejszy gminny plan gospodarki odpadami obejmuje wszystkie rodzaje odpadów komunalnych, w szczególności odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady opakowaniowe oraz odpady niebezpieczne zawarte w odpadach komunalnych, określa:

- 1) aktualny stan gospodarki odpadami, w tym:
 - a) rodzaj, ilość i źródła powstawania odpadów,
 - b) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku,
 - c) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
 - d) istniejące systemy zbierania odpadów,
 - e) rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobową instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - f) wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - g) identyfikację problemów w zakresie gospodarowania odpadami, uwzględniające podstawowe informacje charakteryzujące z punktu widzenia gospodarki odpadami obszar, dla którego jest sporządzany plan gospodarki odpadami, a w szczególności położenie geograficzne, sytuację demograficzną, sytuację gospodarczą oraz warunki geologiczne, hydrogeologiczne i hydrologiczne, mogące mieć wpływ na lokalizację instalacji gospodarki odpadami,
- 2) prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych,
- 3) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia,
- 4) działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:
 - a) działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów,
 - b) działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,

- c) działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- d) działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów;
- 5) rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację,
- 6) sposoby finansowania, w tym instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów, z uwzględnieniem harmonogramu uruchamiania środków finansowych i ich źródeł;
- 7) system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

Zgodnie z paragrafem 6 w/w rozporządzenia gminny plan gospodarki odpadami zawiera co najmniej następujące rozdziały:

- 1) wstęp;
- 2) analizę stanu gospodarki odpadami;
- 3) prognozę zmian;
- 4) założone cele i przyjęty system gospodarki odpadami;
- 5) zadania strategiczne obejmujące okres co najmniej 8 lat;
- 6) harmonogram realizacji przedsięwzięć obejmujący okres 4 lat;
- 7) wnioski z analizy oddziaływania projektu planu na środowisko w przypadku planów powiatowych oraz sposób ich uwzględniania w planie;
- 8) sposób monitoringu i oceny wdrażania planu;
- 9) streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Ponadto niniejszy Gminny Plan Gospodarki Odpadami został opracowany zgodnie z planami wyższego szczebla.

1.3 Analiza aktualnego stanu prawnego

Obowiązujące prawo wprowadza zasady, które powinny być przestrzegane w gospodarce odpadami (spis aktów prawnych znajduje się w **ZAŁĄCZNIKU NR 1**).

W ustawie - Prawo ochrony środowiska wprowadzono następujące zasady:

- zasadę zintegrowanego podejścia do ochrony środowiska jako całości (ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych powinna być realizowana z uwzględnieniem ochrony pozostałych elementów),
- zasadę zapobiegania (ten, kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu),
- zasadę przezorności (ten, kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze),
- zasadę „zanieczyszczający płaci” (ten, kto powoduje szkodę w środowisku, w szczególności przez jego zanieczyszczenie, ponosi koszty usunięcia skutków tego zanieczyszczenia oraz ten, kto może

spowodować szkodę w środowisku, w szczególności przez jego zanieczyszczenie, ponosi koszty zapobiegania temu zanieczyszczeniu),

- zasadę dostępu obywateli do informacji o środowisku i jego ochronie na warunkach określonych w ustawie — Prawo ochrony środowiska,
- zasadę uwzględniania wymagań ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju przy opracowywaniu polityk, strategii, planów i programów,
- prawo obywateli do uczestniczenia w postępowaniu w sprawie wydania decyzji z zakresu ochrony środowiska lub przyjęcia projektu polityki, strategii, planu lub programu, w tym dotyczących gospodarki odpadami, w przypadkach określonych w ustawie — Prawo ochrony środowiska,
- zasadę, że decyzja wydana z naruszeniem przepisów dotyczących ochrony środowiska jest nieważna,
- zasadę, że podmioty korzystające ze środowiska oraz organy ochrony środowiska są zobowiązane do stosowania metodyk referencyjnych, jeżeli metodyki takie zostały określone na podstawie ustaw, przy czym jeżeli na podstawie ustaw wprowadzono obowiązek korzystania z metodyki referencyjnej, dopuszczalne jest stosowanie innej metodyki pod warunkiem udowodnienia pełnej równoważności uzyskiwanych wyników.

W ustawie o odpadach sformułowano następujące zasady:

- zasadę przestrzegania właściwej hierarchii postępowania z odpadami (najbardziej preferowanym działaniem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, następnie ograniczanie ilości i uciążliwości (szkodliwości) odpadów, odzysk (wykorzystanie odpadów), unieszkodliwianie odpadów, z wyłączeniem składowania, a najmniej preferowanym składowanie odpadów),
- zasadę bliskości (odpady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania; jeżeli nie jest to możliwe, to uwzględniając najlepszą dostępną technikę lub technologię, powinny być przekazywane do najbliższych położonych miejsc, w których mogą zostać poddane odzyskowi lub unieszkodliwione),
- zasadę rozszerzonej odpowiedzialności producenta (producent jest nie tylko odpowiedzialny za powstające w procesie produkcyjnym odpady, ale również za odpady powstające w trakcie użytkowania, jak i po zużyciu wytworzonych przez niego produktów, odpowiednie projektowanie produktów).

W ustawie o odpadach zawarto wymaganie, aby stworzyć i utrzymać w kraju zintegrowaną i wystarczającą sieć instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska.

2 Podstawowe informacje charakteryzujące obszar gminy Turośń Kościelna

2.1 Położenie geograficzne

Gmina Turośń Kościelna położona jest w województwie podlaskim, w powiecie białostockim i graniczy od północy z gminą Choroszcz, od zachodu z gminą Łapy, od południa z gminą Suraz, od wschodu z gminą Juchnowiec Kościelny.

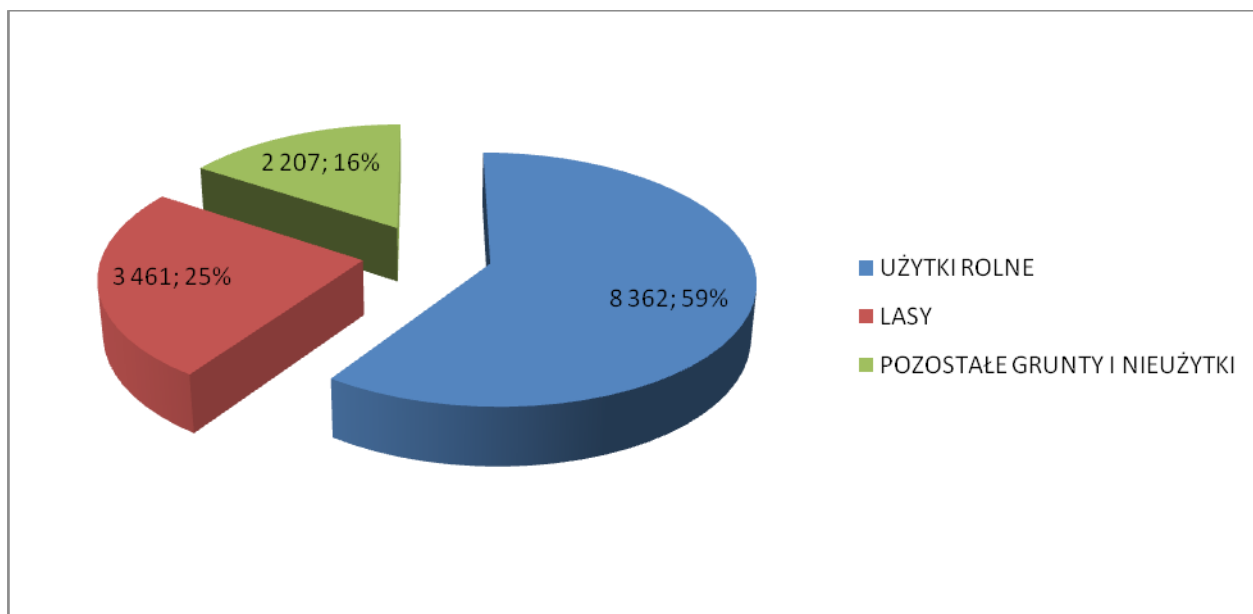
Rysunek 1 Położenie gminy Turośń Kościelna na tle powiatu białostockiego

2.2 Warunki glebowe

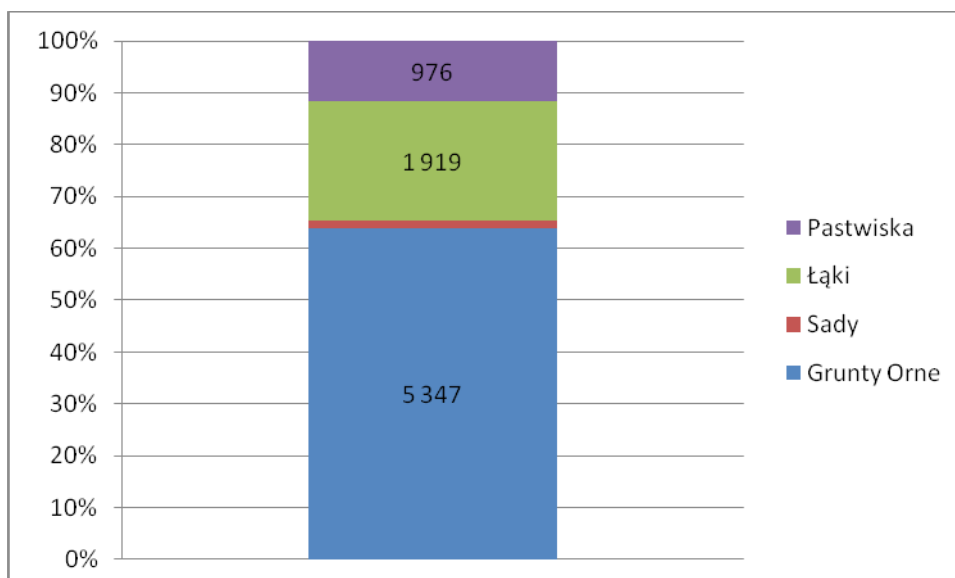
Powierzchnia administracyjna gminy obejmuje 14030 ha (140 km²). Użytki rolne stanowią 59% powierzchni gminy zaś grunty orne ok. 63,94% użytków rolnych.

na terenie gminy Turośń Kościelna przeważają grunty orne klasy IV b oraz V, które stanowią łącznie 58,57 % ogółu gruntów ornych w gminie

Struktura użytkowania terenów na obszarze gminy Turośń Kościelna kształtuje się następująco: użytki rolne zajmują 59%, lasy 25%, 16% pozostałe grunty i nieużytki.

Wykres 1 Struktura użytkowania terenów na obszarze gminy Turośń Kościelna

Wykres 2 Struktura użytkowania użytków rolnych na terenie gminy Turośń Kościelna

Natomiast struktura użytków rolnych przedstawia się następująco: grunty orne 63,94%. Łąki 22,95%, pastwiska 11,67%, sady 1,44%.

2.3 Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne

Gmina Turośń Kościelna leży w zlewni rzeki Narew, która jest głównym odbiornikiem wód powierzchniowych. Łączna powierzchnia wód otwartych wynosi 100 ha, co stanowi 0,7 % obszaru gminy (średnio w woj. białostockim 1,0 %).

Sieć hydrograficzną na terenie gminy tworzą wraz z dopływami rzeki: Narew, Turośnianka i Czaplinianka, Niewodnica, Kowalówka.

Długość poszczególnych odcinków rzeka na terenie gminy Turośń Kościelna jest następująca:

rzeka Czaplinianka 16,0 km w tym 14,75 km prawa własnościowe Marszałek województwa oraz 1,25 km Narwiański Park Narodowy;

rzeka Turośnianka 15,41 km prawa własnościowe Marszałek Województwa;

rzeka Kowalówka 5,4 km prawa własnościowe Marszałek Województwa;

rzeka Niewodniczanka 0,7 km prawa własnościowe Marszałek Województwa;

Rzeka Narew, która na niewielkim odcinku stanowi zachodnią granicę gminy, płynie szeroką, zabagnioną doliną.

Północna część gminy jest odwodniona przez rzekę Czapliniankę – Niewodnicę, środkowa zaś przez rzekę Turośniankę. Doliny tych rzek, jak i ich dopływy są bardzo słabo zaznaczone w morfologii terenu, a liczne ich odcinki są w znacznym stopniu zabagnione.

Na terenie gminy Turośń Kościelna zlewnie rzek Turośnianki, Czaplinianki – Niewodnicy, i Narwi zostały zaliczone do zlewni o wystarczających zasobach wód powierzchniowych.

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują w piaszczysto – żwirowych utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Wodonośność utworów kredowych i trzeciorzędowych jest słabo rozpoznana.

Warunki występowania wód podziemnych w obrębie czwartorzędu są bardzo skomplikowane, wynikające przede wszystkim z nieciągłości warstw wodonośnych. Tym niemniej utwory czwartorzędowe stanowią główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze gminy.

W obrębie tych utworów wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym. Wyróżnione poziomy wodonośne to:

- poziom wodonośny spągowy (najniższy)
- środkowy poziom wodonośny międzymorenowy,
- przypowierzchniowy poziom wodonośny,

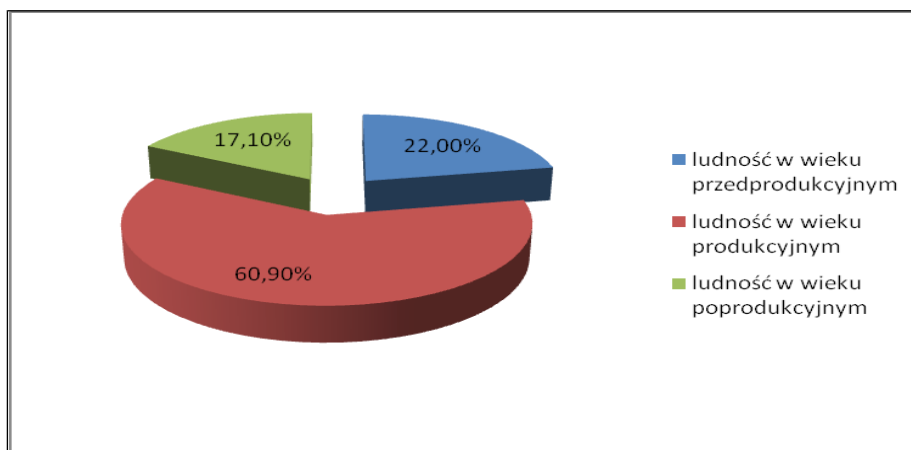
Wody z ujęć czwartorzędowych, a w szczególności z poziomu wodonośnego międzymorenowego są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę na terenie gminy Turośń Kościelna warstwy wodonośne tego poziomu tworzą naprzemianległe z glinami piaski i żwiry znajdujące się na znacznych głębokościach.

2.4 Sytuacja demograficzna

Gmina Turośń Kościelna jest gminą wiejską o powierzchni 13988 ha. Na dzień 31 XII 2009 roku¹ zamieszkuje ją faktycznie 5527 mieszkańców. Na obszarze gminy Turośń Kościelna położonych jest 34 miejscowości skupionych w 32 sołectwach.

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 22%, w wieku produkcyjnym 60,90%, poprodukcyjnym 17,10% ogółu ludności zamieszkującej gminę. Graficznym obrazem tej sytuacji jest poniższy wykres.

¹ Ewidencja ludności Urzędu Gminy Turośń Kościelna

Wykres 3 Liczba ludności w grupach: przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej na terenie gminy Turośń Kościelna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl stan na 31 XII 2009 r.

2.5 Uwarunkowania infrastrukturalne

➤ Sieć wodociągowa

Tabela 1 Informacje o sieci wodociągowej w gminie Turośń Kościelna

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	Stan na dzień	
			31.12.2008 r.	31.12.2009 r.
1.	Wskaźnik zwodociągowania gminy*	%	96	97
2.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	112,2	112,2
3.	Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	1565	1603
4.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	m ³ / rok	137 281 m ³ /rok	141 249 m ³ /rok

*Wskaźnik zwodociągowania gminy oznacza stosunek liczby mieszkańców korzystających z wody wodociągowej do ogólnej liczby mieszkańców wyrażony w %

Źródło: Urząd Gminy w Turośni Kościelnej

Wskaźnik zwodociągowania gminy Turośń Kościelna jest wysoki w roku 2008 wynosił 96%, a w 2009 roku zwiększył się do 97% na skutek zwiększenia się ilości połączeń wodociagowych do budynków mieszkalnych o 38 sztuk. Ogół wody zużytej przez gospodarstwa domowe również ulega zwiększeniu.

➤ Sieć kanalizacyjna,

Tabela 2 Informacje o sieci kanalizacyjnej w gminie Turośń Kościelna

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	Stan na dzień	
			31.12.2008 r.	31.12.2009 r.
1.	Wskaźnik skanalizowania gminy*	%	18,5	19
2.	Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej	km	31,8	31,8
3.	Połączenia kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	309	317
4.	Ścieki odprowadzane do kanalizacji	tys. m ³ / rok	29,1	32,7

*Wskaźnik skanalizowania gminy oznacza stosunek liczby mieszkańców podłączonych do systemu kanalizacji do ogólnej liczby mieszkańców wyrażony w %.

Źródło: Urząd Gminy w Turośni Kościelnej

Wskaźnik skanalizowania gminy jest niski wynosił w roku 2008 18,5%, a w roku 2009 zwiększył się do 19% na skutek zwiększenia liczby połączeń kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych o 8 sztuk. Zwiększeniu ulega również w roku 2009 w stosunku do roku 2008 ilość ścieków odprowadzanych do kanalizacji z 29,1 tys. m³ /rok do 32,7 tys. m³ /rok.

➤ Sieć gazowa,

Na obszarze gminy Turośń Kościelna długość sieci gazowej na koniec 2009 roku wynosi 30 km, a korzysta z niej 42 % mieszkańców.

Tabela 3 informacje na temat sieci gazowej w gminie Turośń Kościelna

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	Stan na dzień	
			31.12.2008 r.	31.12.2009 r.
Sieć gazowa				
1.	Procentowy udział mieszkańców korzystających z gazu sieciowego w ogólnej liczbie mieszkańców gminy	%	40	42
2.	Długość sieci gazowej	km	27	30

Źródło: Urząd gminy Turośń Kościelna

2.6 Sytuacja gospodarcza

Na terenie gminy Turośń Kościelna przeważają jednostki gospodarcze należące do sektora prywatnego. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w latach 2007-2009 ulega systematycznemu wzrostowi. Wzrosła również choć nie tak dynamicznie liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych. Największe zakłady na terenie gminy Turośń Kościelna to:

1. Hermes Recycling S. z o.o. Barszczówka,
2. Turpasz w Turośni Kościelnej,
3. Zakład Mięśny BOST Turośni Kościelnej,
4. Stacja Paliw w Niewodnicy Koryckiej – 2 szt.,
5. Stacja Elektroenergetyczna NAREW w Turośni Kościelnej.

Tabela 4 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych na terenie gminy Turośń Kościelna

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych	Liczba jednostek gospodarczych Rok 2007	Liczba jednostek gospodarczych Rok 2008	Liczba jednostek gospodarczych Rok 2009
Ogółem	308	346	385
Sektor publiczny			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	10	10	10
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	8	8	8
Sektor Prywatny			

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych	Liczba jednostek gospodarczych Rok 2007	Liczba jednostek gospodarczych Rok 2008	Liczba jednostek gospodarczych Rok 2009
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	298	336	375
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	261	295	330
Spółki handlowe	10	10	11
Spółdzielnie	0	0	0
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	12	14	15

Źródło: www.stat.gov.pl

Analizując ilość jednostek gospodarczych pod względem podziału wg sekcji PKD 2007 widzimy, że najwięcej jednostek gospodarczych spośród 385 działających na terenie gminy Turośń Kościelna działa w sekcji G ([Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle](#)), a następnie w sekcji F (Budownictwo).

Tabela 5 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sekcji PKD 2007 na terenie gminy Turośń Kościelna

Lp.	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych
			Rok 2009
1.	Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16
2.	Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	47
3.	Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych D	1
4.	Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
5.	Sekcja F	Budownictwo	57
6.	Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	103
7.	Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	30
8.	Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5
9.	Sekcja J	Informacja i komunikacja	3

Lp.	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych
			Rok 2009
10.	Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	18
11.	Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
12.	Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	29
13.	Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5
14.	Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9
15.	Sekcja P	Edukacja	12
16.	Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	24
17.	Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6
18.	Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	14

Źródło: www.stat.gov.pl

3 Analiza aktualnego stanu gospodarki odpadami

3.1 Odpady komunalne

3.1.1 Rodzaje, źródła powstawania, ilość i jakość wytwarzanych odpadów komunalnych

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U.07.39.251 z późn. zm.) zwana dalej ustawą o odpadach w artykule 3, ust.3 pkt.4 definiuje **odpady komunalne** jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Istnieją dwa źródła powstawania odpadów komunalnych:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury (handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo, przemysł w części socjalnej i inne).

W sporządzeniu niniejszego bilansu odpadów komunalnych na terenie gminy wiejskiej Turośń Kościelna posłużono się wskaźnikami zawartymi w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2009- 2012. Wskaźnik dla odpadów zmieszanych i zbieranych selektywnie łącznie wynosi 0,139 Mg/M/rok dla terenów wiejskich.

Tabela 6 Wskaźnik obciążeń dla poszczególnych rodzajów odpadów Mg/M/rok

Wskaźniki	teren wiejski
wskaźnik dla odpadów z targowisk- takie same dla miasta i wsi	0,003
wskaźnik dla odpadów z czyszczenia ulic i placów tylko tereny miejskie	0
wskaźnik dla odpadów wielkogabarytowych	0,01

Tabela 7 Bilans odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w 2009 roku [Mg]

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość odpadów w Mg
1	Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie (w tym opakowania)	25,2*
2	Inne odpady komunalne, w tym:	851,6
2.1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	767,0
2.2.	Odpady z ogrodów i parków	11,3
2.3.	Odpady z targowisk	16,9
2.4.	Odpady z czyszczenia ulic i placów	0,0
2.5.	Odpady wielkogabarytowe ¹	56,4
	Razem	876,9
	Średnio na 1 mieszkańca na rok	0,155

¹ meble i inne odpady dużych rozmiarów (poza zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie wskaźników z Planu Gospodarki Odpadami Dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012

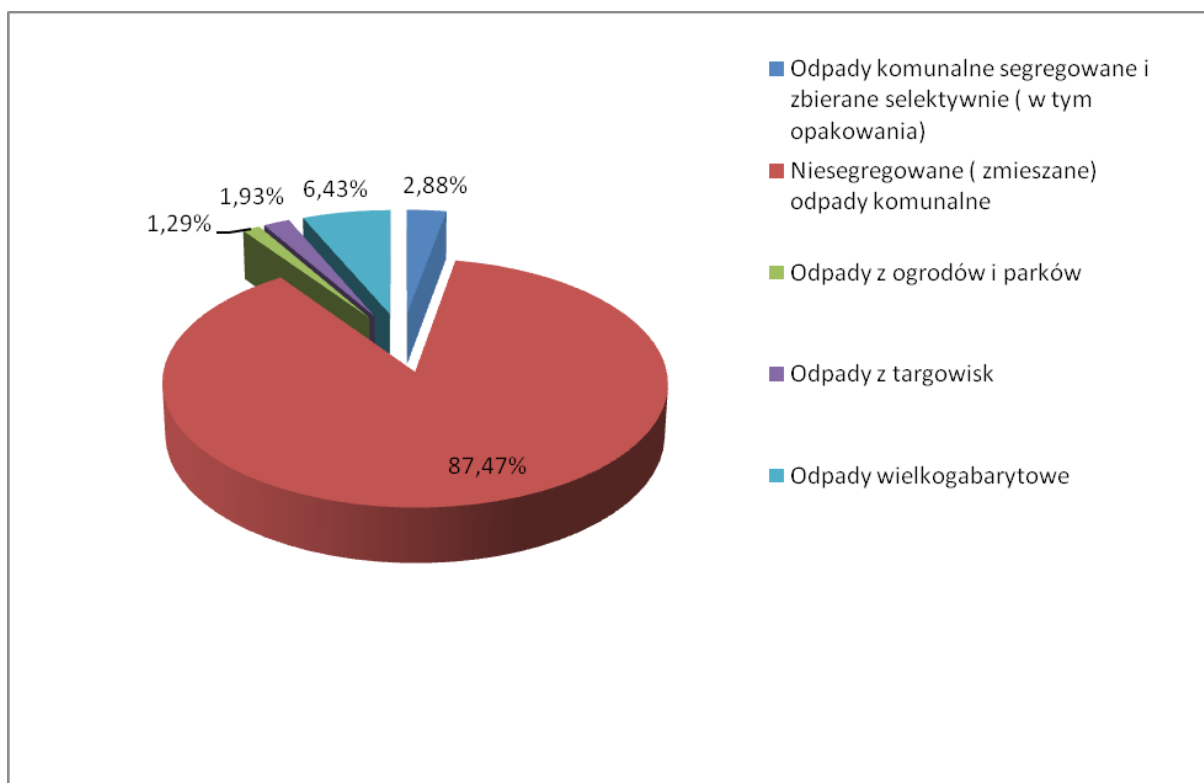
*dane Urzędu Gminy

Tabela 8 Skład procentowy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w roku 2009

Lp.	Wyszczególnienie	RAZEM
1	Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie (w tym opakowania)	2,88%
2.1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	87,47%
2.2.	Odpady z ogrodów i parków	1,29%
2.3.	Odpady z targowisk	1,93%
2.4.	Odpady z czyszczenia ulic i placów	0,00%
2.5.	Odpady wielkogabarytowe ¹	6,43%
	Razem	100,00%

¹ meble i inne odpady dużych rozmiarów (poza zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym)

Ilustracją graficzną powyższych danych jest wykres przedstawiony poniżej. Zdecydowanie największą ilość odpadów komunalnych w całym ich bilansie stanowią zmieszane odpady komunalne- **87,47%**. Następnie odpady wielkogabarytowe – 6,43%. Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie (w tym opakowania) stanowią 2,88% odpadów komunalnych. Odpady z targowisk stanowią 1,93% odpadów komunalnych. Najmniejszy udział w odpadach komunalnych stanowią odpady z ogrodów i parków – 1,29% odpadów komunalnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z powyższej tabeli

Wykres 4 Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na obszarze gminy Turośń Kościelna w 2009 roku.

Na terenie gminy Turośń Kościelna były wytwarzane takie grupy odpadów jak:

1. odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie,
2. niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
3. odpady z ogrodów i parków,

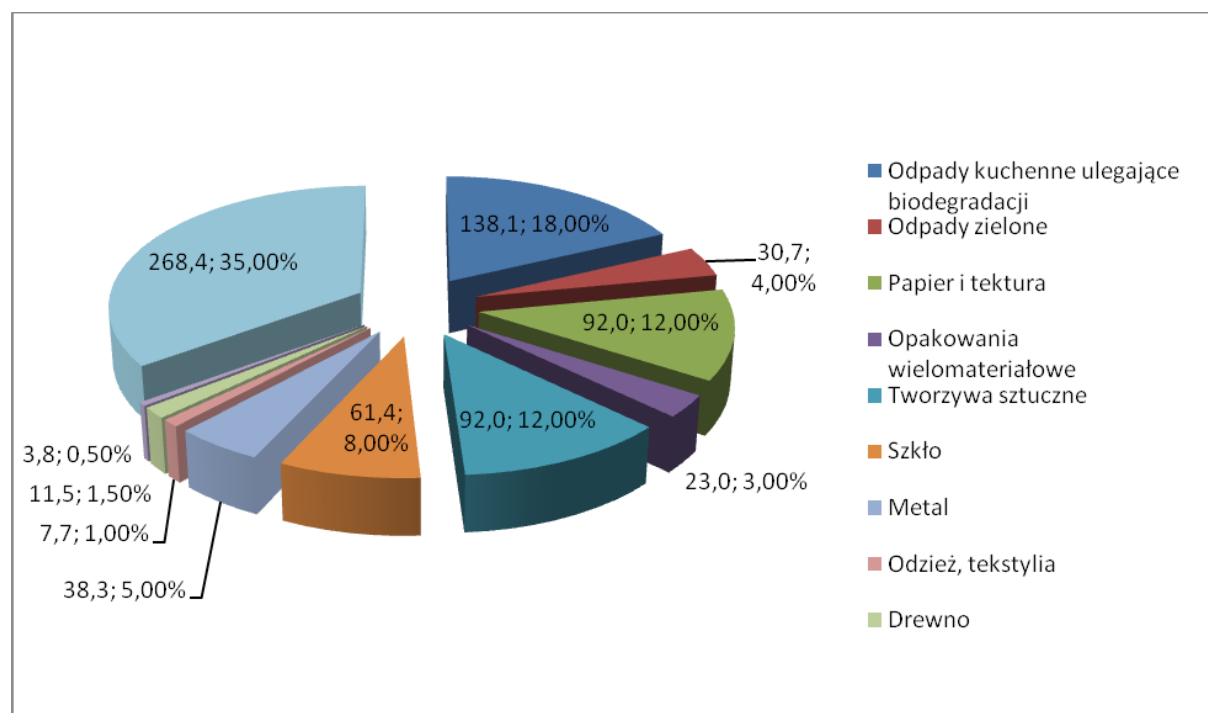
4. odpady z targowisk,
5. odpady wielkogabarytowe.

Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie - Ustawa o odpadach w art. 10 mówi, że odpady powinny być zbierane w sposób selektywny. Wg szacunków przeprowadzonych na podstawie wskaźników Planu Gospodarki Odpadami Dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 ilość tych odpadów wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna to 17,3 Mg.

Niesegregowane (zmieszane odpady komunalne) – ilość tych odpadów wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna to 767,0 Mg jest to największa grupa odpadów. Skład niesegregowanych odpadów komunalnych na terenach gminy Turośń Kościelna przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 9 Szacunkowy skład morfologiczny zmieszanych odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Turośń Kościelna w roku 2009

Lp.	Wyszczególnienie	[Mg]	%
1	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	138,1	18,0%
2	Odpady zielone	30,7	4,0%
3	Papier i tektura	92,0	12,0%
4	Opakowania wielomateriałowe	23,0	3,0%
5	Tworzywa sztuczne	92,0	12,0%
6	Szkło	61,4	8,0%
7	Metal	38,3	5,0%
8	Odzież, tekstylia	7,7	1,0%
9	Drewno	11,5	1,5%
10	Odpady niebezpieczne	3,8	0,5%
11	Odpady mineralne w tym frakcja popiołowa	268,4	35,0%
	Razem	767,0	100,0%

Wykres 5 Skład morfologiczny niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych wytwarzanych w gminie Turośń Kościelna w roku 2009

Odpady z ogrodów i parków - w ich skład wchodzi głównie materiał roślinny o zróżnicowanej strukturze. Na terenie gminy Turośń Kościelna wytworzono ich w roku 2009 11,3 Mg/rok.

Odpady z targowisk – w ich skład wchodzi: opakowania z tworzyw sztucznych, drewno, tektura, odpady nadające się do kompostowania, w tym resztki odpadów spożywczych pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Szacunkowa ilość odpadów z targowisk wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w roku 2009 wynosi – 16,9 Mg.

Odpady wielkogabarytowe - (wielkorozmiarowe) zaliczone są do niej odpady o dużych rozmiarach jak np. meble i inne, z wyłączeniem sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Szacuje się, że na terenie gminy Turośń Kościelna wytworzono – 56,4 Mg odpadów wielkogabarytowych.

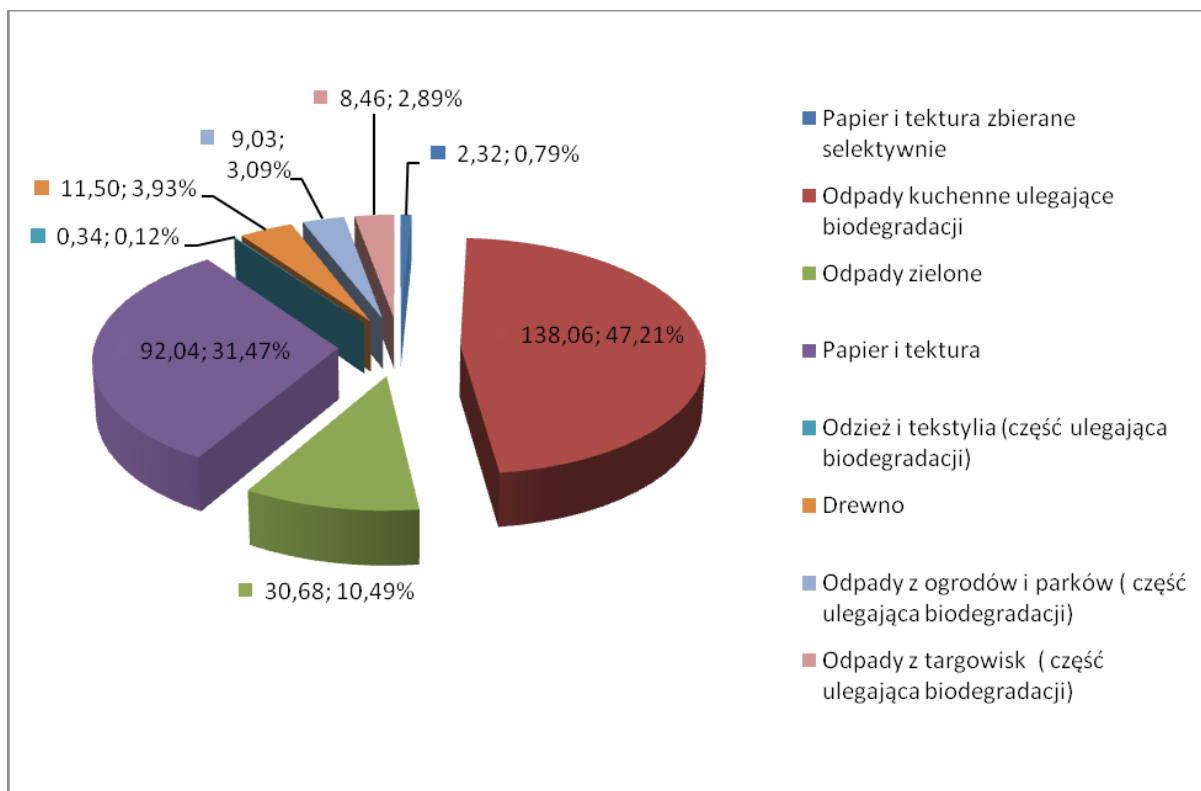
3.1.2 Odpady ulegające biodegradacji

W myśl art.3 ust. 2 pkt. 7 ustawy o odpadach odpady ulegające biodegradacji to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów.

Tabela 10 Ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w 2009 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość odpadów [Mg]
1	Papier i tektura zbierane selektywnie	2,32
2	Odpady wchodzące w strumień zmieszanych odpadów komunalnych w tym:	272,62
2.2	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	138,06
2.2	Odpady zielone	30,68
2.3	Papier i tektura	92,04
2.4	Odzież i tekstylia (część ulegająca biodegradacji)	0,34
2.5	Drewno	11,50
3	Odpady z ogrodów i parków (część ulegająca biodegradacji)	9,03
4	Odpady z targowisk (część ulegająca biodegradacji)	8,46
	Razem	292,43
	Średnio odpadów ulegających biodegradacji na 1 mieszkańca	0,052

Źródło: Obliczenia własne na podstawie wskaźników z Planu Gospodarki Odpadami Dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012

Wykres 6 Skład odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w roku 2009

Na terenie gminy Turośń Kościelna w roku 2009 wytworzono – **292,43 Mg** odpadów ulegających biodegradacji. W roku 1995 wytworzono **234,15 Mg** tychże odpadów. Porównując te dwie ilości dochodzimy do wniosku, iż nastąpił wzrost wytwarzania odpadów ulegających biodegradacji w roku 2009 w stosunku do roku 1995. Jeśli przyjąć odpady ulegające biodegradacji wytworzone w roku 1995 jako 100%, to odpady ulegające biodegradacji w roku 2009 stanowią 125% ilości z roku 1995.

3.1.3 Systemy gospodarowania odpadami komunalnymi

3.1.3.1 Ilość odpadów zebranych z terenu gminy Turośń Kościelna

Z terenu gminy Turośń Kościelna w roku 2008 zebrano wg danych z Urzędu Gminy Turośń Kościelna – **458,75 Mg** zmieszanych odpadów komunalnych. W roku 2009 zebrano zgodnie z WSO (Wojewódzkim Systemem Odpadowym) **545,60 Mg** zmieszanych odpadów komunalnych.

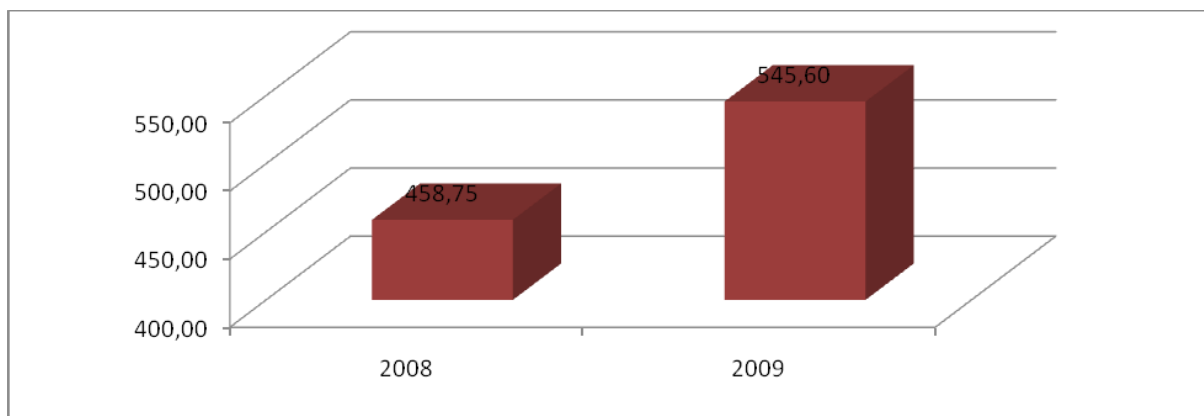
Tabela 11 Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w gminie Turośń Kościelna w roku 2008 oraz roku 2009

Odpady komunalne zebrane w gminie Turośń Kościelna	Ilość w [Mg].
2008 r.	458,75 ²
2009 r.	533,23 ³

Ilustracją graficzną ilości zebranych odpadów komunalnych na terenie gminy Turośń Kościelna w roku 2008 oraz 2009 jest poniższy wykres.

² Dane z Urzędu Gminy Turośń Kościelna

³ Dane z WSO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z powyższej tabeli

Wykres 7 Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Turośń Kościelna w roku 2008 i 2009

Na terenie gminy Turośń Kościelna w 2008 r. 87% liczby mieszkańców było objętych zorganizowaną zbiórką odpadów, w roku 2009 odsetek ten zwiększył się do 90%. Gmina Turośń Kościelna wywiązała się z obowiązku wynikającego z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach art.3 ust.3 pkt. 3, który mówi o konieczności prowadzenia przez gminę ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Prowadzenie powyższej ewidencji jest rodzajem monitoringu w stosunku do odsetka mieszkańców objętych zorganizowaną zbiórką.

Na terenie gminy Turośń Kościelna prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W poniższej tabeli podano ilości odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy w roku 2008 oraz 2009. W gminie zastosowano system workowy.

Tabela 12 Ilość odpadów zebranych selektywnie w roku 2008 oraz 2009 na terenie gminy Turośń Kościelna

Nazwa odpadu zbieranego selektywnie	Rok 2008	Rok 2009
	Ilość w Mg	Ilość w Mg
Papier i tektura	7,3	2,32
Szkło	65,5	0,13
Tworzywa sztuczne	16,7	13,18
Odpady ulegające biodegradacji	19,43	3,43
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	0	1,44
Odpady wielkogabarytowe	0	4,73
Aluminium	0	0,018
RAZEM	108,93	25,248

Źródło: Urząd Gminy Turośń Kościelna

Ponadto na terenie gminy prowadzona jest jeszcze zbiórka złomu oraz folii rolniczej po sianokiszonkach dostarczanej bezpośrednio przez rolników do sortowni w Barszczówce

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy to **767 Mg**, natomiast ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych to **545,60 Mg**. Różnica jest spowodowana następującymi czynnikami:

- Niezgodną ze stanem faktycznym rejestracją ilości odpadów trafiających do obiektów odzysku i unieszkodliwiania
- Niezawieraniem umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów wykorzystywanie we własnych gospodarstwach domowych – rok 2009 - 90%
- Zastosowaniem dla mieszkańców gminy Turośń Kościelna wskaźnika z Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012, który może być zawyżony,
- Wykorzystywaniem części wytworzonych odpadów w ramach własnego gospodarstwa (skarmianie zwierząt, spalanie)

3.1.3.2 Sposób postępowania z odpadami komunalnymi

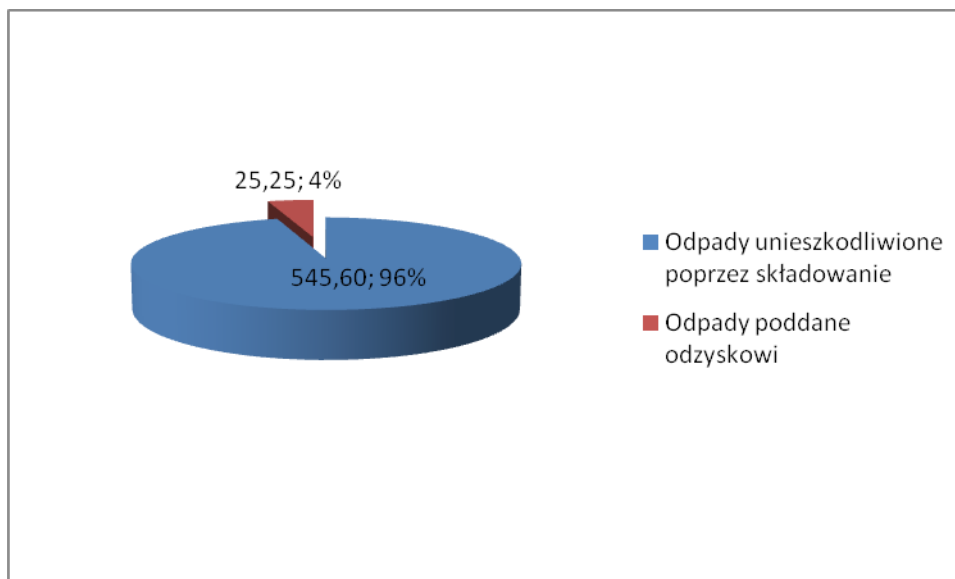
Ustawa o odpadach poprzez **odzysk** rozumie wszelkie działania, nie stwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy. Poprzez **unieszkodliwianie** odpadów - rozumie się przez to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ustawy w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Poniższe zestawienie przedstawia sposób postępowania z odpadami komunalnymi w roku 2009 na terenie gminy Turośń Kościelna.

Tabela 13 Sposób postępowania z odpadami komunalnymi zebranymi z terenu gminy Turośń Kościelna w roku 2009

Odpady unieszkodliwione poprzez składowanie	Odpady poddane odzyskowi
545,60	25,25

Analizując powyższą tabelę oraz poniższy wykres widzimy, że w roku 2009 95% odpadów zostało unieszkodliwionych przez składowanie a 5% to odpady przekazane do odzysku, a zebrane w wyniku selektywnej zbiórki.

Wykres 8 Sposób postępowania z odpadami komunalnymi zebranymi z terenu Turośń Kościelna w roku 2009

3.1.3.3 Koszty związane z gospodarką odpadami komunalnymi

Dominującym kosztami ponoszonymi przez mieszkańców związanymi z gospodarowaniem odpadami są koszty:

- dzierżawy pojemników do gromadzenia odpadów komunalnych,
- koszty wywozu odpadów komunalnych,
- koszty przyjęcia odpadów komunalnych na składowisko,

Ceny ustalane są indywidualnie między mieszkańcami a firmą zajmującą się wywozem. Zgodnie z uchwałą nr II/13/06 Rady Gminy Turośń Kościelna z dnia 6 grudnia 2006r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turośń Kościelna należy mieć minimum 1 pojemnik na 5-osobową rodzinę, który będzie opróżniany minimum 1 raz w miesiącu.

- Wydatki poniesione na zebranie i przekazanie opakowań z papieru i tektury w roku 2009 w ilości 2,2 Mg wynoszą 904,23 zł.
- Wydatki poniesione na zebranie i przekazanie opakowań z tworzyw sztucznych w ilości 13,142 Mg wynoszą 5398,2 zł
- Wydatki poniesione na zebranie i przekazanie opakowań z aluminium w ilości 0,018 Mg wynoszą 7,58 zł

3.2 Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych

3.2.1 Zużyte baterie i akumulatory

Baterie i Akumulatory są powszechnie stosowane jako przenośne źródła prądu.

Akumulatory kwasowo – ołowiowe są stosowane głównie jako akumulatory samochodowe. Zużyte akumulatory wymieniane są na nowe - jest to jedno ze źródeł powstawania odpadów. Odpady te powstają również w stacjach demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Baterie i akumulatory niklowo- kadmowe występują w postaci wielkogabarytowej i małogabarytowej. Ilość zużytych baterii i akumulatorów Ni –Cd jest trudna do określenia, ze względu na ich długą żywotność – rzędu 10-12 lat.

Baterie manganowo-cynkowe z elektrolitem alkalicznym i solnym (Mn-Zn), cynkowo-węglowo (Zn), cynkowo-manganowe(Zn-Mn), litowe (Li), litowo-jonowe (Li-ion) i inne-mają one krótki czas użytkowania, więc ilość odpadów z nich powstających jest znaczna. W chwili opracowywania niniejszego dokumentu na terenie gminy Turośń Kościelna nie jest prowadzona zbiórka baterii.

3.2.2 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1495) definiuje następujące grupy zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego: wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego, małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego, sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny, sprzęt audiowizualny, sprzęt oświetleniowy, narzędzia elektryczne i elektroniczne, z wyjątkiem wielkogabarytowych stacjonarnych narzędzi przemysłowych, zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów, przyrządy do nadzoru i kontroli, automaty do wydawania.. Wszystkie sklepy ze sprzętem AGD są zobowiązane do przyjmowania zużytego sprzętu od klienta , który dokonuje kupna nowego sprzętu w danym sklepie. Na terenie gminy Turośń Kościelna prowadzona jest selektywna zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego przez firmę Hermes Recycling Sp. z o.o., ul. Dąbrowskiego 28, Białystok z sortownią odpadów w Barszczówce. W roku 2009 zebrano 4,93 Mg tych odpadów. Firma Hermes Recycling jest również zakładem przetwarzania zużytego sprzętu.

3.2.3 Przeterminowane pestycydy⁴

Opakowania po pestycydach można zwracać do sklepów w którym dokonano zakupu danego środka. Część tych opakowań trafia jednakże do strumienia odpadów komunalnych, co nie powinno mieć miejsca; część natomiast magazynowana jest w gospodarstwach rolnych.

Na terenie gminy Turośń Kościelna we wsi Baciuty nr działek 589/2 i 589/49 na gruntach należących do Rejonowej Spółdzielni Ogrodniczo- Pszczelarskiej „Witamina” z siedzibą w Białymstoku, ul. 27 Lipca 91 znajduje się mogilnik. Są tam zgromadzone środki ochrony roślin przeznaczone do przyskiania drzew owocowych⁵.

Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229 poz. 2313) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz.U. Nr 92, poz. 1029) w miejscu planowanych prac likwidacyjnych związanych z mogilnikiem w Baciutach nie występują obszary specjalnej ochrony OSO Natura 2000. Mogilnik Baciuty jest natomiast zlokalizowany w bliskim sąsiedztwie obszaru specjalnej ochrony OSO pn. Bagienna Dolina Narwi (PLB200001).

Przewiduje się, iż w trakcie likwidacji komór na odpady powstanie około 2,37 Mg odpadów w postaci przeterminowanych środków ochrony roślin (02 01 08*) oraz opakowań po nich (15 01 10*).

Likwidacja mogilnika ma nastąpić do końca 2010 roku jest to obowiązek właściciela, czyli w tym przypadku Rejonowej Spółdzielni Ogrodniczo- Pszczelarskiej „Witamina” z siedzibą w Białymstoku, ul. 27 Lipca 91.

3.3 Komunalne osady ściekowe

Komunalne osady ściekowe powstają w komunalnych oczyszczalniach ścieków w procesie oczyszczania ścieków. Ilość powstających osadów uzależniona jest od zawartości zanieczyszczeń w ściekach, przyjętej i realizowanej technologii oczyszczania, oraz stopnia rozkładu substancji organicznych w procesie tzw. stabilizacji. Odpady te są klasyfikowane w grupie 19 i określone kodem 19 08 05 - ustabilizowane komunalne osady ściekowe. Na terenie gminy Turośń Kościelna znajduje się komunalna oczyszczalnia typu „Hydrocentrum” o wydajności 20 m³/dobę. Obsługuje ona 2250 osoby. W roku 2009 wytworzono 2,1 Mg.s.m⁶. Zarządcą oczyszczalni jest Gospodarstwo Pomocnicze przy Wojewódzkim Zarządzie Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku, ul. Handlowa 6, 15-399 Białystok. Wytworzone komunalne osady ściekowe są unieszkodliwiane przez składowanie.

3.4 Odpady opakowaniowe

Odpady opakowaniowe są to odpady powstałe z opakowań jednostkowych, zbiorczych oraz transportowych zastosowanych w ramach całego systemu pakowania towarów wprowadzonych do obrotu. Odpady te powstają głównie na terenie zakładów produkcyjnych, jednostek handlowych, innych

⁴ Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku

⁵ Urząd Gminy Turośń Kościelna

⁶ Wojewódzki System Odpadowy

podmiotów gospodarczych, gospodarstw domowych, a także biur, szkół, urzędów, innych miejsc użyteczności publicznej, ulic, barów szybkiej obsługi, targowisk itp. Finansowaniem prac związanych ze zbieraniem odpadów opakowaniowych oraz przygotowaniem ich do recyklingu zapewniają opłaty wpłacane przez przedsiębiorców do organizacji odzysku oraz opłaty produktowe wpłacane do Urzędu Marszałkowskiego. Organizacje odzysku, w zależności od przyjętej w statucie formy działania, finansują firmy usług komunalnych pozyskujące odpady lub jednostki samorządu gminnego organizujące zbieranie odpadów na swoim terenie. Wpływy z opłaty produktowej wpłacanej przez przedsiębiorców Urząd Marszałkowski dzieli pomiędzy gminy w swoim województwie. Im więcej gmina zebrała odpadów w sposób selektywny, tym większą kwotę otrzymuje.

Tabela 14 Ilość zebranych odpadów opakowaniowych na terenie gminy Turośń Kościelna

Odpady zebrane selektywnie na terenie gminy Turośń Kościelna	Ilość odpadów w Mg
Opakowania z tworzyw sztucznych	13,14
Opakowania z aluminium	0,02
Opakowania z papieru i tektury	2,20
Razem	13,16

3.5 Odpady zawierające azbest

Ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.) wprowadzono zakaz stosowania azbestu na terenie Polski. Uzupełnieniem Ustaw i rozporządzeń dotyczących azbestu jest „Program Usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terytorium Polski” przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościowa wyrobu.

Klasa I - wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie” (słabo spoieste) zawierające powyżej 20% azbestu i małą ilość lepiszcza. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia stwarzając poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu takie jak, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe oraz materiały i wykładziny cierne.

Klasa II - wyroby o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde” zawierające poniżej 20% azbestu. Włókna azbestowe w tych wyrobach są mocno związane i nawet w przypadku mechanicznego uszkodzenia materiału w stosunkowo niewielkiej ilości przedostają się do otoczenia. Wyroby „twarde” są odporne na destrukcję, a duże niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska i zagrożenia zdrowia ludzkiego występuje przy ich obróbce mechanicznej (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Do tej klasy wyrobów zaliczane są między innymi: powszechnie stosowane płyty azbestowo – cementowe faliste, płyty „karo” oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W

znacznie mniejszych ilościach stosowane były inne wyroby azbestowo – cementowe, w postaci rur służących do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych czy kominów i zsyków.

Poniższa przedstawia całkowitą sumę wszystkich wyrobów azbestowych znajdujących się na terenie gminy w podziale na poszczególne miejscowości.

Tabela 15 Zestawienie ilości płyt azbestowo-cementowych na terenie gminy Turośń Kościelna [m²]

Lp.	Miejscowość	Ilość płyt azbestowo-cementowych, [m ²]	Stopień pilności wymiany (m ²)		
			I	II	III
1.	Baciuty	9420	-	-	+
2.	Baciuty Kolonia	3420	-	-	+
3.	Barszczówka	3538	-	-	+
4.	Bojary	5346	-	-	+
5.	Borowskie Gziki	5580	-	-	+
6.	Borowskie Cibory, Borowskie Olki, Borowskie Wypychy	13610	-	-	+
7.	Borowskie Michały, Borowskie Skórki	8880	-	-	+
8.	Borowskie Żaki	5200	-	-	+
9.	Chodory	15802	-	-	+
10.	Czaczki Małe	3100	-	-	+
11.	Czaczki Wielkie	6620	-	-	+
12.	Dobrowoda	2516	-	-	+
13.	Dołki	6377	-	-	+
14.	Iwanówka	1336	-	-	+
15.	Juraszki	4569	-	-	+
16.	Lubejki	2542	-	-	+
17.	Markowszczyzna	1410	-	-	+
18.	Niecki	6045	-	-	+
19.	Niewodnica Korycka	1961	-	-	+
20.	Niewodnica Kościelna	2350	-	-	+
21.	Piecki	1000	-	-	+
22.	Pomigacze	9705	-	-	+
23.	Stoczki	3574	-	-	+
24.	Tołcze	3795	-	-	+
25.	Topilec	5540	-	-	+
26.	Topilec Kolonia	3509	-	-	+
27.	Trypucie	3703	-	-	+
28.	Turośń Dolna	7253	-	-	+
29.	Turośń Kościelna	9819	-	-	+
30.	Zalesiany	7920	-	-	+
31.	Zawady	7807	-	-	+
RAZEM:		173247	-	-	173247

Źródło: Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Turośń Kościelna na lata 2007-2032

Wszystkie płyty azbestowo-cementowe mają ustalony III stopień pilności usunięcia, co oznacza ponowną ocenę stanu płyt w terminie do 5 lat. Oprócz płyt azbestowo-cementowych na terenie gminy Turośń Kościelna znajdują się rury azbestowo-cementowe w ilości 290 m, czyli masie 10 Mg.

Tabela 16 Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Turośń Kościelna [Mg]

Rodzaj wyrobów zawierających azbest	Ilość (m, m ²) /z inwentaryzacji/	Masa [Mg]
Rury azbestowo – cementowe Ø 100	290 m	10
Płyty azbestowo – cementowe	173 247 m ²	1905
Inne wyroby zawierające azbest	-	0
RAZEM (Mg):		1915

Źródło: Urząd Gminy Turośń Kościelna

Na terenie województwa podlaskiego nie istnieje składowisko przyjmujące odpady azbestowe ze wszystkich gmin województwa podlaskiego (składowisko na terenie gminy Miastkowo przyjmuje jedynie odpady z gminy Miastkowo oraz z terenu miasta Łomża) w tej sytuacji powstające odpady azbestowe będą przewożone na teren województwa lubelskiego na składowisko w Poniatowej Wsi.

Rada Gminy Turośń Kościelna podjęła 1.02.2007 roku Uchwałę Nr IV/31/07 w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Turośń Kościelna na lata 2007 – 2032. W roku 2009 na terenie gminy Turośń Kościelna wytworzono 2,2 Mg odpadów azbestowych (zmiana pokrycia dachowego we wsi Borowskie Gziki – 200 m²

3.6 Istniejące systemy zbierania odpadów

3.6.1 Systemy zbierania odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych, odpadów opakowaniowych

Na terenie gminy Turośń Kościelna istnieje system zbierania odpadów komunalnych. Gromadzenie zmieszanych odpadów odbywa się w pojemnikach o pojemności 120 l. Od stycznia 2009r. selektywną zbiórką odpadów na terenie Gminy Turośń Kościelna zajmuje się wyłącznie firma Hermes Recycling Sp. z o.o. Systemem workowym zbierania odpadów selektywnych objęte są wszystkie miejscowości z terenu Gminy. Zbiórka odbywa się raz w miesiącu w pierwszy poniedziałek i wtorek miesiąca. Worki z odpadami należy wystawić przy płocie posesji w widocznym miejscu do godziny 7:00.

Do worków można zbierać następujące rodzaje odpadów:

1. opakowania butelek PET,
2. opakowania po chemii gospodarczej oznaczonej symbolami PE, HDPE, PP, LDPE,
3. makulatura,
4. puszki aluminiowe,
5. złom,
6. folia po sianokiszonce (osobiście w siedzibie firmy w Barszczówce).

W marcu 2009 roku została wprowadzona została również zbiórka zużytego sprzętu RTV/AGD.

Wystawianie odpadów zbieranych selektywnie jest dla mieszkańców dobrowolne. Odpady przyjmowane są przez firmę Hermes nieodpłatnie, Gmina refunduje koszty transportu.

Zgodnie z artykułem art. 28. ust.1 ustawy o odpadach (Dz. U. 07.39.251 z późn. zm.) prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów oraz prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wymaga uzyskania zezwolenia, z zastrzeżeniem art. 31 ust. 1, art. 32 ust. 1 oraz art. 33 ust. 1a i 4. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów wydaje starosta.

Ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. .zm.) nakłada na gminy obowiązek uchwalenia regulaminu porządku czystości na obszarze gminy. Rada Gminy Turośń Kościelna podjęła w tej sprawie stosowną uchwałę nr II/13/06 w dniu 6 grudnia 2006 r. Zgodnie z powyższym regulaminem właściciel nieruchomości zapewnia utrzymanie

czystości i porządku na jej terenie przez wyposażenie nieruchomości w pojemniki, kontenery i worki o pojemności uwzględniającej częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów z nieruchomości.

3.6.2 Sposób zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych

Na terenie gminy Turośń Kościelna komunalne osady ściekowe są składowane, natomiast zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 i KPGO 2010 celem powinno być ograniczenie składowania osadów ściekowych oraz przekształcanie osadów metodami termicznymi a także maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogennych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego.

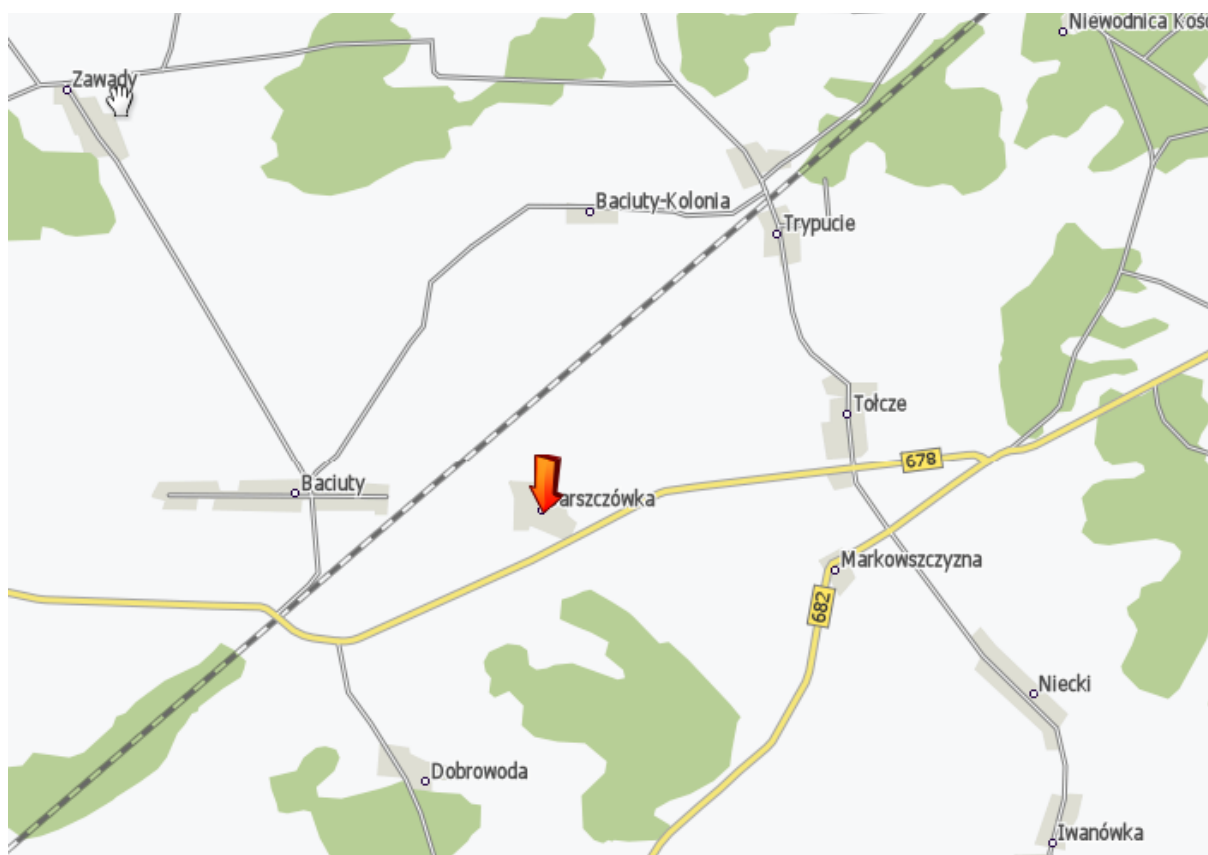
3.7 Istniejące instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Na terenie gminy Turośń Kościelna nie funkcjonuje żadne składowisko. Odpady trafiają na składowiska do unieszkodliwiania do sąsiednich gmin:

1. Składowisko odpadów komunalnych w Uhowie – gmina Łapy,
2. Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Hryniewiczach – gmina Juchnowiec Kościelny.

Instalację odzysku na terenie gminy prowadzi Hermes Recycling Sp. z o.o. z siedzibą ul. Dąbrowskiego 28/205, 15-872 Białystok. Stosowane procesy odzysku na podstawie stosownych decyzji: R13, R14, R15. Zakład w Barszczówce 37, 18-106 Turośń Kościelna posiada następujące urządzenia do przetwarzania i odzysku odpadów:

1. Dwie belownice do odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych (150102) i makulatury (150101) o mocy przerobowej 2400 Mg/rok. W roku 2009 wykorzystano w 100% moce przerobowe.
2. Granularka do tworzyw sztucznych o mocy przerobowej około 870 Mg/rok. W roku 2009 wykorzystano w 100% moce przerobowe.
3. Prasa do odpadów opakowaniowych z metali o mocy przerobowej około 1400 Mg/rok. W roku 2009 wykorzystano w 100% moce przerobowe.

Mapa 1 Instalacja odzysku w Barszczówce

Źródło: http://mapy.eholiday.pl/mapa-barszczowka-turosn_koscielna-bialystok.html

3.7.1 Podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów

Tabela 17 Podmioty zajmujące się wywozem odpadów z terenu gminy Turośń Kościelna

Sposób gromadzenia odpadów	Rodzaje pojemników	Ilość pojemników	Częstotliwość opróżniania i wywozu	Nazwy firm zajmujących się wywozem odpadów
pojemniki	120 litrów	384	Co cztery tygodnie	P.U.H. "MPO" Sp. z o.o. w Białymstoku, 15-950 Białystok, ul. 27 Lipca 62
pojemniki	120 litrów	188	Raz w miesiącu	Przedsiębiorstwo Usługowo-Asenizacyjne ASTWA Spółka z o.o., 15-102 Białystok, ul. Kombatantów 4
pojemniki	120 litrów	627	Raz w miesiącu	Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo - Handlowe CZYŚCIOCH Sp. z o.o., ul. Kleeberga 20, 15-691 Białystok
pojemniki	120 litrów	55	Raz w miesiącu	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łapach, ul. Płonkowska, 18-100 Łapy
b.d. – decyzja na odbiór odpadów wydana w maju 2010r.	b.d.	b.d.	b.d.	PUH TARJA Sp. z o.o., ul. Syczewskiego 8, 15-139 Białystok
b.d. – decyzja na	b.d.	b.d.	b.d.	MPK Sp. z o.o., ul.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY TUROŚŃ KOŚCIELNA NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2021

Sposób gromadzenia odpadów	Rodzaje pojemników	Ilość pojemników	Częstotliwość opróżniania i wywozu	Nazwy firm zajmujących się wywozem odpadów
odbiór odpadów wydana w maju 2010r.				Kołobrzeska 5, 07-401 Ostrołęka

Źródło: Urząd Gminy Turośń Kościelna

3.8 Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami

3.8.1 Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, niebezpiecznymi występującymi w strumieniu odpadów komunalnych,

- 10% mieszkańców gminy w roku 2009 nie było objętych zorganizowaną zbiórką odpadów,
- brak selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych baterii, przeterminowanych lekarstw,
- niewielki postęp w zakresie zmniejszania ilości odpadów deponowanych na składowisku, na korzyść metod odzysku,
- niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w związku z tym niezrozumienie konieczności selektywnej zbiórki, spalanie odpadów które nie mogą być unieszkodliwiane w ten sposób, bagatelizowanie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko,
- niska świadomość ekologiczna użytkowników sprzętu, a także niekiedy sprzedawców detalicznych,
- mogiłnik w miejscowości Baciuty
- brak środków finansowych na rozszerzenie zakresu prowadzenia selektywnej zbiórki
- 6 dzikich wysypisk w miejscowościach Borowskie Michały, Borowskie Gziki, Turośń Dolna, Baciuty, Pomigacze .

4 Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami

Zmiany zachodzące w gospodarce odpadami są wypadkową różnych zjawisk między innymi:

- zmianą liczby ludności na terenie gminy,
- zmianą stopy życiowej mieszkańców;
- podwyższeniem świadomości ekologicznej mieszkańców,
- postępem technicznym i technologicznym,
- rozwojem ekonomicznym i gospodarczym.

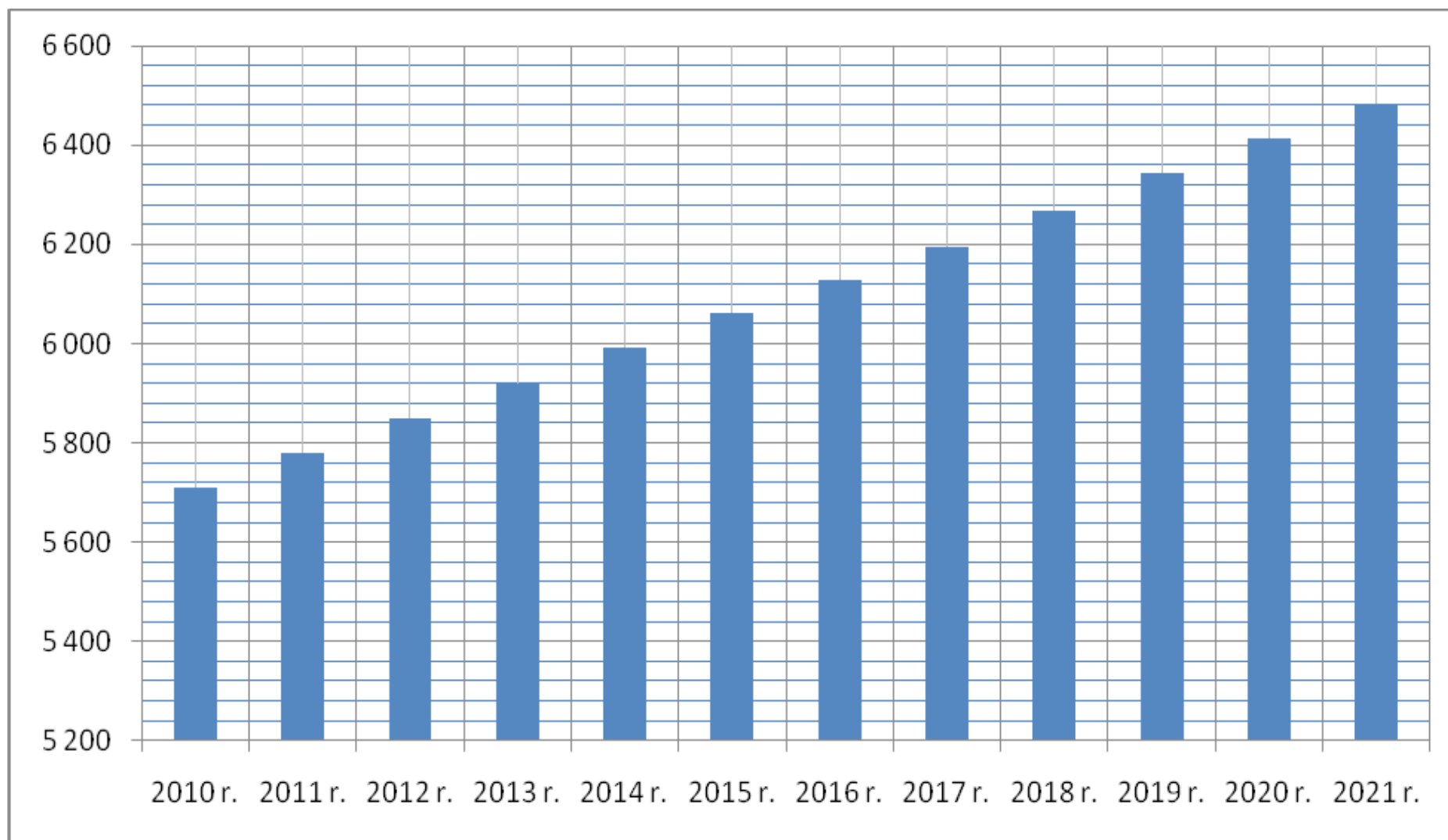
Zmiana liczby ludności, a także wzrost zamożności społeczeństwa powodują zmiany w ilości i strukturze odpadów komunalnych. Na ilość i skład wytwarzanych odpadów wpływa również wysokość opłat za świadczone usługi, a także wielkość i ilość a także lokalizacja udostępnianych pojemników.

Tabela 18 Prognoza zmian demograficznych na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010-2021

Lata	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Prognozowana liczba mieszkańców gminy Turośń Kościelna	5 710	5 780	5 849	5 919	5 992	6 063	6 127	6 196	6 268	6 343	6 412	6 483

Źródło: Obliczenia własne

Zilustrowaniem danych z powyższej tabeli jest wykres prognozy liczby ludności omawianego obszaru, gdzie wyraźnie zaznacza się tendencja wzrostowa liczby ludności gminy Turośń Kościelna.

Wykres 9 Prognoza zmian liczby mieszkańców w gminie Turośń Kościelna

4.1 Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

Prognozy zmian w zakresie ilości i jakości odpadów wytwarzanych na terenie gminy Turośń Kościelna opracowano w oparciu o prognozowane zmiany założone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2010 oraz Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012. Założenia te są następujące:

1. Nie będą następowały istotne zmiany składu morfologicznego wytwarzanych odpadów komunalnych;
2. Wzrost jednostkowego wskaźnika wytwarzania odpadów wynosił będzie 1%

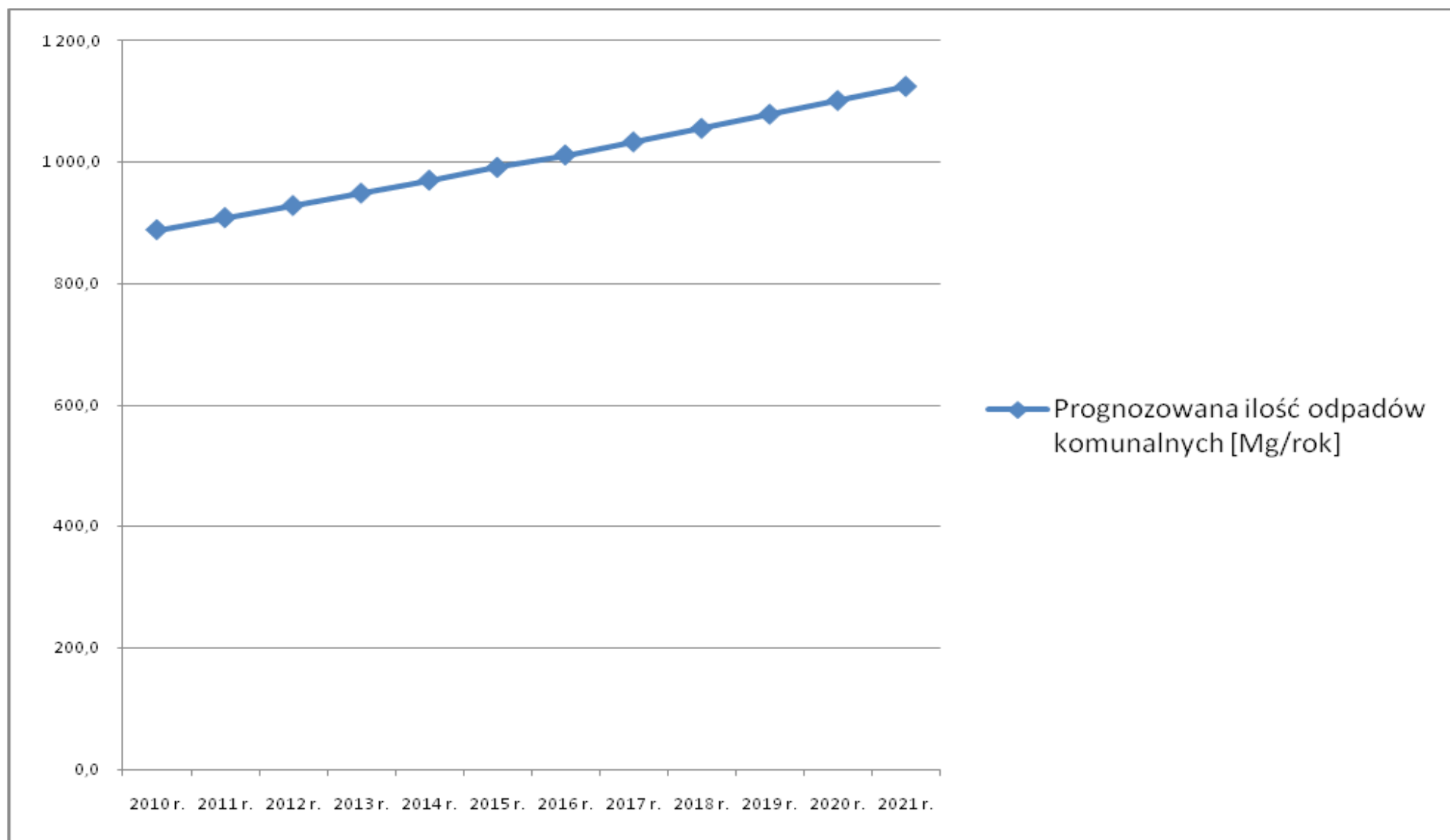
Biorąc pod uwagę prognozowany wzrost jednostkowego wskaźnika wytworzenia odpadów oraz prognozy demograficzne szacuje się, iż w latach 2010- 2021 na terenie gminy Turośń Kościelna powstaną następujące ilości odpadów komunalnych:

Tabela 19 Prognoza wytwarzania odpadów komunalnych w gminie Turośń Kościelna

Lata	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Prognozowana ilość odpadów komunalnych [Mg/rok]	888,1	908,0	928,0	948,5	969,8	991,1	1 011,6	1 033,2	1 055,7	1 079,0	1 101,7	1 125,0

Źródło: Obliczenia własne

Ilustracją obliczeń zawartych w tabeli powyżej jest poniższy wykres, gdzie generalnie zaznacza się wzrost wytwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy Turośń Kościelna będący efektem zarówno wzrostu liczby ludności na terenie gminy Turośń Kościelna jak i wzrostu jednostkowego wskaźnika obciążenia odpadami.

Wykres 10 Prognozowana ilość odpadów komunalnych w gminie Turośń Kościelna w latach 2010 -2021

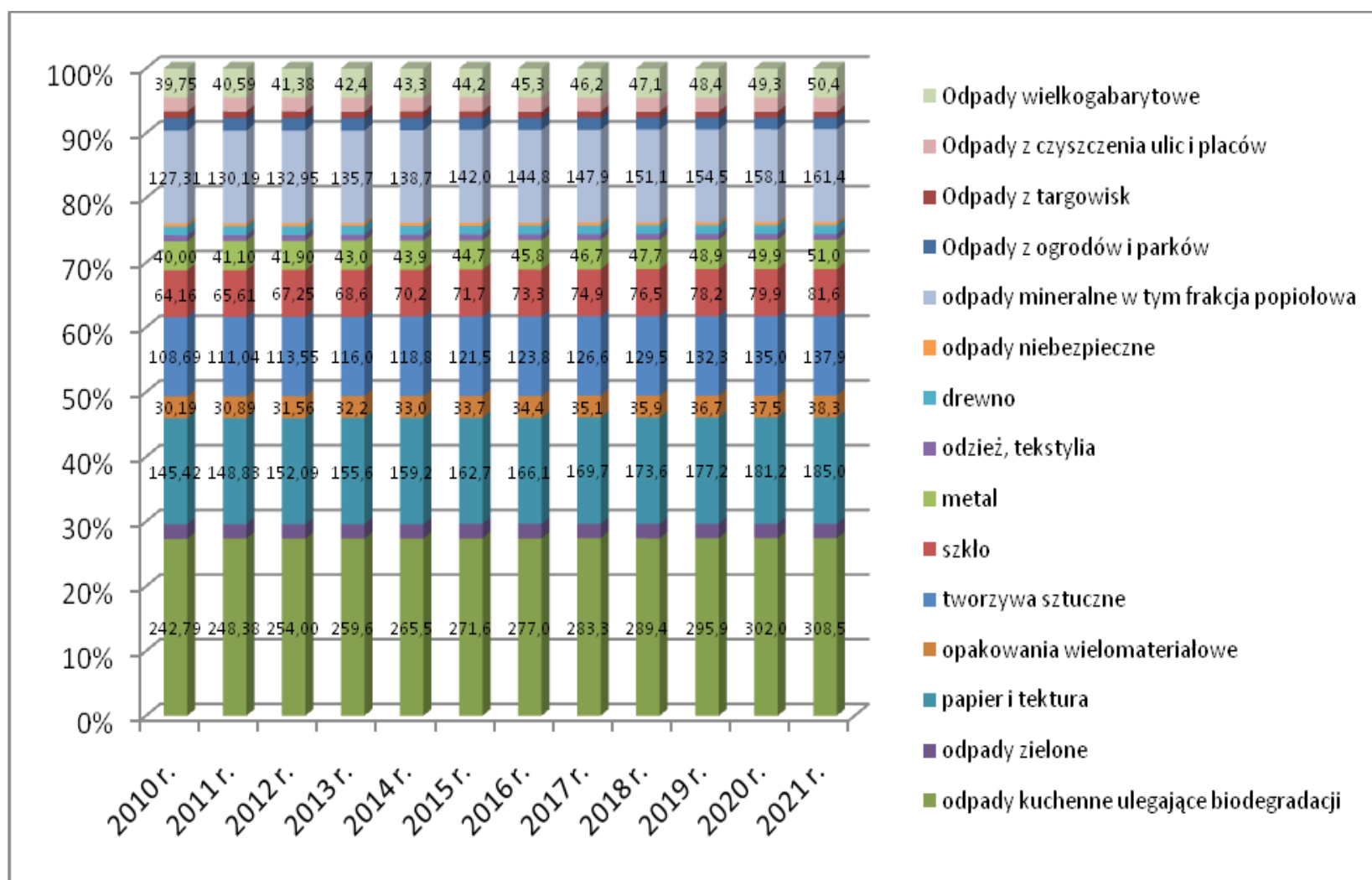
Dokonano również analizy poszczególnych rodzajów wytwarzanych odpadów komunalnych, co ilustruje poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 20 Prognoza ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów komunalnych

Lp.	Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
1	Odpady zmieszane i zebrane selektywnie, w tym:	802,59	820,71	839,06	857,6	877,3	896,9	915,4	935,4	955,9	977,2	998,1	1 019,4
1.1	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	242,79	248,38	254,00	259,6	265,5	271,6	277,0	283,3	289,4	295,9	302,0	308,5
1.2	odpady zielone	19,88	20,17	20,69	21,2	21,5	22,1	22,6	22,9	23,6	24,2	24,5	25,0
1.3	papier i tektura	145,42	148,83	152,09	155,6	159,2	162,7	166,1	169,7	173,6	177,2	181,2	185,0
1.4	opakowania wielomateriałowe	30,19	30,89	31,56	32,2	33,0	33,7	34,4	35,1	35,9	36,7	37,5	38,3
1.5	tworzywa sztuczne	108,69	111,04	113,55	116,0	118,8	121,5	123,8	126,6	129,5	132,3	135,0	137,9
1.6	metal	40,00	41,10	41,90	43,0	43,9	44,7	45,8	46,7	47,7	48,9	49,9	51,0
1.7	odzież, tekstylia	8,05	8,17	8,28	8,6	8,8	8,9	9,3	9,4	9,5	9,7	10,1	10,4
1.8	drewno	12,08	12,25	12,67	12,8	13,3	13,5	13,6	14,1	14,3	14,8	15,0	15,4
1.9	odpady niebezpieczne	4,03	4,08	4,14	4,2	4,5	4,6	4,6	4,7	4,8	4,8	4,9	5,1
1.10	odpady mineralne w tym frakcja popiołowa	127,31	130,19	132,95	135,7	138,7	142,0	144,8	147,9	151,1	154,5	158,1	161,4
2	Odpady z ogrodów i parków	17,61	17,87	18,11	18,3	18,6	18,9	19,1	19,3	19,6	19,9	20,2	20,5
3	Odpady z targowisk	8,81	8,93	9,05	9,2	9,3	9,4	9,5	9,7	9,8	10,0	9,8	9,9
4	Odpady z czyszczenia ulic i placów	19,37	19,91	20,43	21,0	21,3	21,8	22,4	22,7	23,3	23,6	24,2	24,9
5	Odpady wielkogabarytowe	39,75	40,59	41,38	42,4	43,3	44,2	45,3	46,2	47,1	48,4	49,3	50,4
	Razem	888,1	908,0	928,0	948,5	969,8	991,1	1 011,6	1 033,2	1 055,7	1 079,0	1 101,7	1 125,0

Źródło: Obliczenia własne

Zilustrowaniem prognozy ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów komunalnych w latach 2010-2021 przez mieszkańców gminy Turośń Kościelna jest poniższy wykres.

Wykres 11 Progniza zmiany ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010-2021

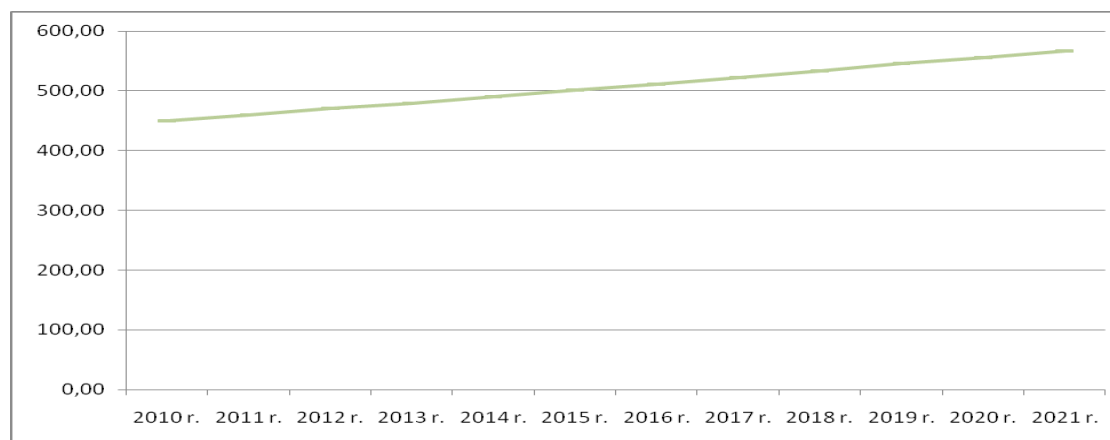
Tabela 21 Progniza ilości wytwarzanych odpadów ulegających biodegradacji w gminie Turośń Kościelna w latach 2010-2021

Lp.	Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
-----	------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY TUROŚŃ KOŚCIELNA NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2021

1	Odpady zmieszane i zebrane selektywnie w tym:	420,42	429,88	439,71	449,51	459,80	470,11	479,63	490,36	501,35	512,63	523,28	534,39
1.1	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	242,79	248,38	254,00	259,60	265,52	271,56	277,04	283,33	289,37	295,86	302,03	308,48
1.2	odpady zielone	19,88	20,17	20,69	21,22	21,53	22,09	22,63	22,94	23,55	24,18	24,52	24,98
1.3	papier i tektura	145,42	148,83	152,09	155,60	159,20	162,72	166,06	169,72	173,57	177,23	181,16	184,95
1.4	odzież i tekstylia (część ulegająca biodegradacji)	0,25	0,26	0,26	0,26	0,27	0,27	0,27	0,28	0,56	0,57	0,58	0,58
1.5	drewno	12,08	12,25	12,67	12,84	13,29	13,47	13,63	14,10	14,30	14,79	15,00	15,41
2	Odpady z ogrodów i parków (część ulegająca biodegradacji)	14,09	14,30	14,48	14,67	14,88	15,09	15,27	15,48	15,70	15,93	16,15	16,15
3	Odpady z targowisk (część ulegająca biodegradacji)	15,85	16,08	16,30	15,59	15,81	16,03	16,22	16,45	16,68	16,93	16,67	16,83
	Razem	450,36	460,26	470,49	479,77	490,50	501,23	511,13	522,29	533,74	545,48	556,11	567,37

Źródło: Obliczenia własne

Wykres 12 Prognoza odpadów ulegających biodegradacji na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010- 2021

4.1.1 Prognozowanie zmian w zakresie rozwiązań organizacyjnych i techniczno – technologicznych

Przewiduje się, że będzie następować:

1. W wyniku działań edukacyjnych wzrastać będzie świadomość ekologiczna mieszkańców gminy,
2. Zwiększać się będzie ilość mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów,
3. Rozwijać się będzie system selektywnego zbierania odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych,
4. Wzrastać będzie koszt unieszkodliwienia odpadów poprzez składowanie, co związane będzie głównie ze wzrostem opłat środowiskowych. Będzie to miało pozytywny wpływ na zwiększenie opłacalności odzysku. W konsekwencji zmniejszy się masa odpadów składowanych
5. Zwiększać się będzie ilość odpadów ulegających biodegradacji poddawanych odzyskowi, w tym również w celach energetycznych (spalanie drewna, papieru, produkcja biogazu)

Zgodnie z założeniami KPGO 2010, z perspektywą na lata 2011-2019, podstawę zagospodarowania odpadów stanowić mają Zakłady Zagospodarowania Odpadów, spełniające następujące warunki:

- ✓ powinny korzystać z najlepszych dostępnych technik,
- ✓ powinny stanowić obiekty regionalne posiadające moce przerobowe wystarczające do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez minimum 150 tys. mieszkańców
- ✓ powinny zapewniać co najmniej następujący zakres usług:
 - sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie,
 - kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji,
 - mechaniczno-biologiczne lub termiczne przekształcenie odpadów reszkowych i pozostałości z sortowni,
 - demontaż odpadów wielkogabarytowych,
 - składowanie przetworzonych odpadów reszkowych,
 - gromadzenie odpadów niebezpiecznych, które następnie kierowane będą do odzysku lub unieszkodliwienia.

Zgodnie z podziałem przeprowadzonym w Planie gospodarki odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2009-2012 gmina Turośń Kościelna należy do ZZO Czerwony Bór. Liczba mieszkańców na obszarze ZZO Czerwony Bór wynosi 163389. Poniżej wymieniono 26 gminy należących do ZZO Czerwony Bór:

Tabela 22 Wykaz gmin obsługiwanych przez ZZO Czerwony Bór

Lp.	Gmina	Powiat	Typ gminy
1.	Łapy	białostocki	MW
2.	Poświętne	białostocki	W
3.	Suraz	białostocki	MW
4.	Turośń Kościelna	białostocki	W
5.	Tykocin	białostocki	MW
6.	Zawady	białostocki	W
7.	Ciechanowiec	wysokomazowiecki	MW

Lp.	Gmina	Powiat	Typ gminy
8.	Czyżew-Osada	wysokomazowiecki	W
9.	Klukowo	wysokomazowiecki	W
10.	Kobylin-Borzemy	wysokomazowiecki	W
11.	Kulesze Kościelne	wysokomazowiecki	W
12.	Nowe Piekuty	wysokomazowiecki	W
13.	Sokoły	wysokomazowiecki	W
14.	Szepietowo	wysokomazowiecki	W
15.	Wysokie Mazowieckie	wysokomazowiecki	M
16.	Wysokie Mazowieckie	wysokomazowiecki	W
17.	Kołaki Kościelne	zambrowski	W
18.	Rutki	zambrowski	W
19.	Szumowo	zambrowski	W
20.	Zambrów	zambrowski	M
21.	Zambrów	zambrowski	W
22.	Andrzejewo	woj. mazowieckie	W
23.	Boguty Pianki		W
24.	Nur		W
25.	Szulborze Wielkie		W
26.	Zaręby Kościelne		W

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2009-2020

Tabela 23 Wykaz instalacji funkcjonujących na obszarze ZZO Czerwony Bór

L.p.	Rodzaj instalacji	Nazwa i adres instalacji	Zdolność przerobowa (Mg/rok) Dla składowisk - pojemność pozostała (m ³)	Planowany rok zamknięcia
1.	Sortownia	brak		-
2.	Kompostownia	brak		-
3.	Stacja przeładunkowa	brak		-
4.	Składowiska	SOK w Tykocinie	9 035,0	Eksploatacja do czasu wypełnienia lub zamknięcia z innych powodów. Rozbudowa i dalsza eksploatacja wyłącznie jako element ZZO
5.		SOK w Noskach Śnietych	7 288,0	
6.		SOK w Nowodworach	1 400,0	
7.		SOK w m. Czarnowo Biki	10 200,0	
8.		SOK w Czerwonym Borze	56 858,0	
9.		SOK w Wysokiem Mazowieckiem	32243,0	
10.		SOK w Uhowie	9 102,0	
11.		SOK w Dąbrówce Kościelnej	3 725,0	
12.		Razem pojemność składowisk do wykorzystania	129 851,0	

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2009-2020

Tabela 24 Harmonogram inwestycji w ZZO Czerwony Bór w tys. Mg/rok

Wyszczególnienie	Aktualne	Brakujące przepustowości
------------------	----------	--------------------------

	moce przerobowe ¹	2010	2012	2020	Razem
Sortownie	0,0	37,9			37,9
Instalacje przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji	0,0	6,1	4,1	3,3	13,5
Stacje przeładunkowe	0		3 ²		3 ²
Składowiska	129,9	Do roku 2012: brak konieczności rozbudowy W roku 2013: brak pojemności na 357,7 tys. Mg – konieczność pozyskania nowych pojemności			

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2009-2020

¹ – dla składowisk w tys. m³ pojemności

² – na etapie sporządzania Planu Gospodarki Odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2009-2020, chęć budowy stacji przeładunkowych wraz z infrastrukturą gospodarowania odpadami (magazyny, kompostownie) jako elementów ZZO zgłosiły gminy: Ciechanowiec, Łapy, Sokoły, Wysokie Mazowieckie.

4.1.2 Zużyte baterie i akumulatory

KPGO 2010 i Plan Gospodarki Odpadami Dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 szacuje, iż zaznaczy się nieznaczny wzrost ilości wytwarzania tychże odpadów. Jest to spowodowane faktem, że mieszkańcy Polski zużywają około 60 % baterii pierwotnych w stosunku do zużycia baterii pierwotnych przez mieszkańców Unii Europejskiej. Taka tendencja zaznaczy się również na obszarze gminy Turośń Kościelna.

Baterie pierwotne to baterie, których budowa umożliwia całkowite rozładowanie tylko raz. Często baterie pierwotne są zbudowane z materiałów używanych w produkcji baterii wtórnych. Jednak ich konstrukcja i proces produkcji jest zupełnie inny. Dlatego nie należy ładować baterii pierwotnych.

Wśród rodzajów baterii pierwotnych dominują:

1. baterie Al-Mn (alkaliczno-manganowe),
2. baterie Zn-Cb (cynkowo-węglowe),
3. baterie Zn-O₂ (cynkowo-powietrzne),
4. baterie Li (litowe),
5. baterie AgO (srebrowe),
6. baterie HgO (rtęciowe).

4.1.3 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Plan Gospodarki Odpadami Dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 podaje za KPGO 2010 wzrost ilości zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. W związku z tym prognozuje się wzrost ilości zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na terenie gminy Turośń Kościelna.

Tabela 25 Prognozowana ilość zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
23,41	23,70	23,98	24,27	24,57	24,86	25,12	25,40	25,70	26,01	26,29	26,58

4.1.4 Przeterminowane pestycydy

W związku z charakterem rolniczym gminy Turośń Kościelna prognozuje się wzrost ilości opakowań po pestycydach, a co za tym idzie powinien zostać udoskonalony system odbioru opakowań po pestycydach, aby nie trafiały one do składowania. Likwidacja mogilnika w Baciutach do roku 2010 jest obowiązkiem właściciela działki, na której jest on zlokalizowany, czyli w tym przypadku - Rejonowej Spółdzielni Ogrodniczo- Pszczelarskiej „Witamina” z siedzibą w Białymstoku, ul. 27 Lipca 91.

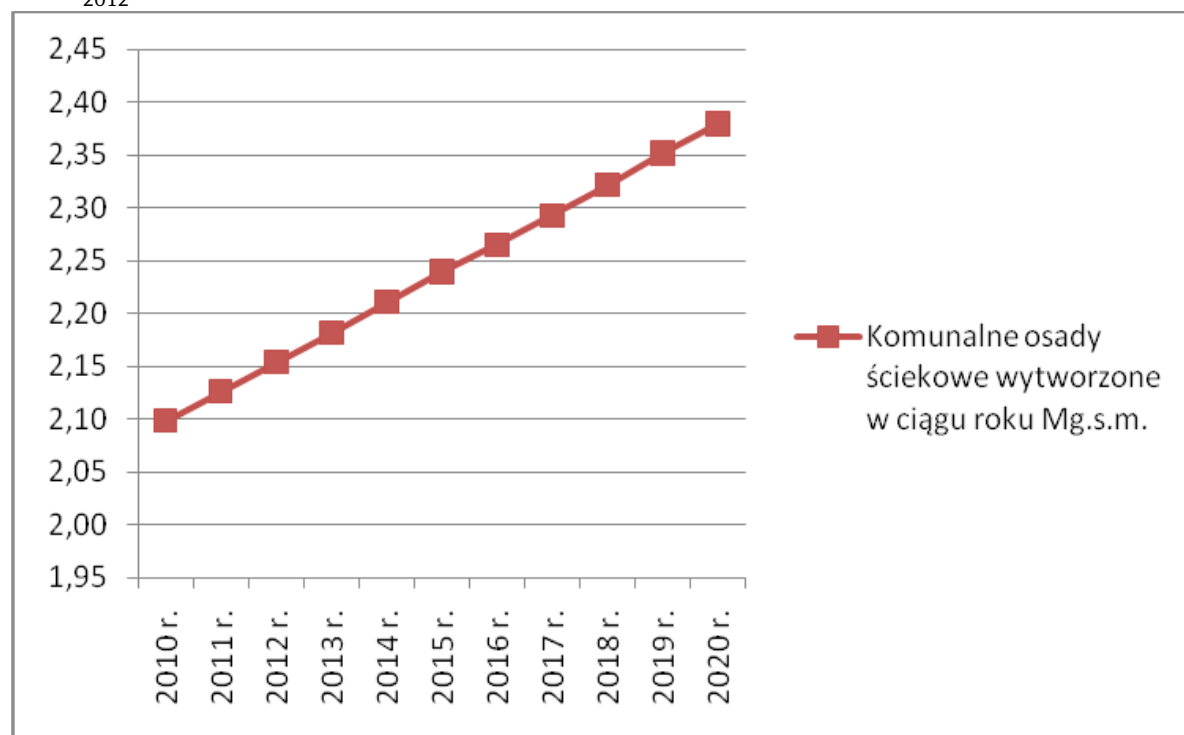
4.1.5 Komunalne osady ściekowe

Na ilość wytwarzanych osadów komunalnych mają wpływ zmiany demograficzne oraz realizacje inwestycji z zakresu budowy i rozbudowy sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczania ścieków. Prognozuje się następujące ilości komunalnych osadów ściekowych.

Tabela 26 Prognoza ilości komunalnych osadów ściekowych na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010 – 2021 [Mg.s.m.]

2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
2,10	2,13	2,15	2,18	2,21	2,24	2,27	2,29	2,32	2,35	2,38	2,41

Źródło: Obliczenia własne na podstawie KPGO 2010 i Planu Gospodarki Odpadami Dla Województwa Podlaskiego na lata 2009 – 2012

Wykres 13 Prognozowana ilość komunalnych osadów ściekowych w latach 2010-2021 w gminie Turośń Kościelna

4.1.6 Odpady opakowaniowe

2007-2010 za KPGO 2010 zakłada, że nie będzie znaczącego wzrostu masy odpadów opakowaniowych, co jest spowodowane postępem technologicznym dzięki któremu obniża się masa odpadów. Przyczyni się do tego również obowiązek przedsiębiorców do redukcji masy opakowań w systemach pakowania towarów. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych

(Dz.U.07.109.752) wprowadza obowiązek odzysku i recyklingu na odpowiednich poziomach, które są określone w załączniku do w/w rozporządzenia. KPGO 2010 zakłada, że do roku 2019 dominującymi ze względu na masę będą odpady z tektury/papieru oraz odpady z tworzyw sztucznych. Zakładamy, że taka tendencja będzie zachowana również na obszarze gminy Turośń Kościelna.

4.1.7 Odpady zawierające azbest

Z zapisów "Krajowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku, jak i „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa podlaskiego” uchwalonego przez Zarząd Województwa Podlaskiego w dniu 3 lutego 2009 wynika konieczność całkowitej likwidacji wyrobów azbestowych do roku 2032. W związku z tym ilość odpadów zawierających azbest w kolejnych latach będzie odznaczała się tendencją rosnącą.

5 Przyjęte cele w zakresie gospodarki odpadami oraz przyjęte terminy ich realizacji

5.1 Odpady komunalne

Cele główne w gospodarce odpadami na lata 2009-2020 zawarte w planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012:

1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.
2. Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska.
3. Gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o regionalne zakłady zagospodarowania odpadów (ZZO).
4. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
5. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
6. Zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie.

Priorytetowe cele w gospodarce odpadami komunalnymi w gminie Turośń Kościelna to:

1. Wszyscy mieszkańcy gminy Turośń Kościelna zostaną objęci **zorganizowanym systemem zbierania odpadów**, do końca roku 2010 - w roku 2009 jest to 90% mieszkańców gminy, (cel zgodny z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012),
2. Zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie na terenie gminy Turośń Kościelna – mieszkańcy objęci są zbiórką selektywną w 100%
3. Redukcja ilości odpadów ulegających biodegradacji, tak aby nie było składowanych:
 - a. W 2010 roku więcej niż 75%,
 - b. W 2013 roku więcej niż 50%,
 - c. W 2020 roku więcej niż 35%

masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku (cel zgodny z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012),

4. Redukcja masy składowanych odpadów komunalnych do maksimum 85% wytworzonych odpadów do końca 2014 roku. (cel zgodny z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012),

5.2 Odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych

5.2.1 Zużyte baterie i akumulatory

1. Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa celem nadrzędnym jest rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytych baterii i akumulatorów ukierunkowanego **na całkowite wyeliminowanie ich składowania.**
2. **W kolejnych latach należy osiągnąć co najmniej poziomy odzysku i recyklingu wynikające z ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz. U. Nr 109, poz. 752)- patrz tabela poniżej**

W okresie od 2010 do 2018 r. stawia się następujące cele:

Osiąganie poziomów zbierania i wydajności recyklingu (zdefiniowanych i określonych w nowej dyrektywie 2006/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 6 września 2006r. w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów oraz uchylającej dyrektywę 91/157/EWG (Dz. Urz. WE L 266 z 26.9.2006r. str. 1, z późn. zm.):

1. minimalnego poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów przenośnych w wysokości 25% do 2012 r. – zgodnie z art. 10 ust.2 lit. a,
2. minimalnego poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów przenośnych w wysokości 45% do 2016 r.– zgodnie z art. 10 ust.2 lit. b,
3. minimalnego poziomu wydajności recyklingu w wysokości 65% średniej wagi baterii i akumulatorów ołowiowo-kwasowych, w tym recykling zawartości ołowiu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów (do 2011 r.) – zgodnie z art. 12 ust.4,
4. minimalnego poziomu wydajności recyklingu w wysokości 75% średniej wagi baterii i akumulatorów niklowo-kadmowych, w tym recykling zawartości kadmu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów (do 2011 r.) – zgodnie z art. 12 ust.4,
5. minimalnego poziomu wydajności recyklingu 50% średniej wagi innych odpadów w postaci baterii i akumulatorów (do 2011 r.) – zgodnie z art. 12 ust.4.

Tabela 27 Poziomy odzysku i recyklingu akumulatorów oraz ogniw i baterii galwanicznych w latach 2010 – 2014

Rodzaj produktu, z którego powstał odpad	2010 r.		2011 r.		2012r.		2013 r.		2014 r.	
	% poziomu		% poziomu		% poziomu		% poziomu		% poziomu	
	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu
Akumulatory kwasowo - ołowiowe	Wszystkie zgłoszone	Wszystkie zebrane	Wszystkie zgłoszone	Wszystkie zebrane	Wszystkie zgłoszone	Wszystkie zebrane	Wszystkie zgłoszone	Wszystkie zebrane	Wszystkie zgłoszone	Wszystkie zebrane
Akumulatory niklowo -kadmowe (wielkogabarytowe)	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Akumulatory niklowo - kadmowe (małogabarytowe)	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Akumulatory niklowo - żelazowe oraz inne akumulatory elektryczne wielkogabarytowe	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Akumulatory niklowo - żelazowe oraz inne akumulatory elektryczne małogabarytowe	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Ogniwa i baterie galwaniczne oraz ich części z wyłączeniem części ogniw i baterii galwanicznych	22,5	22,5 ¹	25	25 ¹	30	30 ¹	35	35 ¹	40	40 ¹

Źródło: załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz.U.07.109.752)

¹-nie dotyczy ogniw cynkowo - węglowych i alkalicznych

5.2.2 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

1. Zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie gospodarki użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz wymogów prawnych w tym zakresie.
2. Pełna ewidencja danych dotyczących ilości zebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
3. Stworzenie systemu zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego
4. Osiągnięcie od 1 stycznia 2010 roku poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu w wysokości:
 - a. dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu w postaci wielkogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego i automatów do wydawania:
 - ✓ poziomu odzysku w wysokości 80 % masy zużytego sprzętu,
 - ✓ poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 75 % masy zużytego sprzętu;
 - b. dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu w postaci sprzętu teleinformatycznego, telekomunikacyjnego i audiowizualnego:
 - ✓ poziomu odzysku w wysokości 75 % masy zużytego sprzętu,
 - ✓ poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 65 % masy zużytego sprzętu;
 - c. dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu w postaci małogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego; sprzętu oświetleniowego; narzędzi elektrycznych i elektronicznych z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych; zabawek, sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz przyrządów do nadzoru i kontroli:
 - ✓ poziomu odzysku w wysokości 70 % masy zużytego sprzętu,
 - ✓ poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 50 % masy zużytego sprzętu;
 - d. dla zużytych gazowych lamp wyładowczych - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytych lamp w wysokości 80 % masy tych zużytych lamp.
5. Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4,1 kg/mieszkańca/rok

5.2.3 Przeterminowane pestycydy

Głównym celem powinno być podnoszenie świadomości ekologicznej rolników, aby przekazywali te odpady wyspecjalizowanym firmom, a także rozwinięcie systemu informacyjnego dotyczącego miejsc zbierania tychże odpadów. Do końca roku 2010 właściciel mogilnika w Baciutach ma obowiązek likwidacji mogilnika.

5.3 Komunalne osady ściekowe

Priorytetowy cel w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Turośń Kościelna to zmiana sposobu unieszkodliwiania komunalnych osadów ściekowych ze składowania na korzyść wykorzystania osadów w rolnictwie, przy jednoczesnym zachowaniu wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego oraz zwiększenie ilości osadów ściekowych przekształcanych metodami termicznymi (cel zgodny z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012).

5.4 Odpady opakowaniowe

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 maja być osiągnięte następujące poziomy odzysku i recyklingu:

Tabela 28 Poziomy odzysku i recyklingu w latach 2010 i 2018

Lp.	Rodzaj produktu, z którego powstał odpad	2010 r.		2018 r.	
		% poziomu		% poziomu	
		odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu
1.	Opakowania (ogółem)	60	min. 38	60	55-80
2.	Opakowania z tworzyw sztucznych	-	min. 18	-	min. 22,5
3.	Opakowania z aluminium	-	min. 45	-	min. 50
4.	Opakowania ze stali	-	min. 35	-	min. 50
5.	Opakowania z papieru i tektury	-	min. 54	-	min. 60
6.	Opakowania ze szkła	-	min. 49	-	-
7.	Opakowania z materiałów naturalnych (drewna i tekstyliów)	-	-	-	-
8.	Opakowania z drewna	-	min. 15	-	min. 15

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012

5.5 Odpady zawierające azbest

Nadrzędnym długoterminowym celem zawartym także w **Programie Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Gminy Turośń Kościelna na lata 2008-2032** jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem. Osiągnięcie tego celu związane jest z bezpiecznym usunięciem wszystkich wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy. Proces usuwania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z zapisami krajowego Programu..., powinien być zakończony do 2032 roku.

6 Kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawania odpadów oraz kształtowania systemu gospodarowania odpadami

Gmina Turośń Kościelna w okresie od 2010 do 2021 będzie zmierzała do realizacji celów założonych w niniejszym GPGO, aby to osiągnąć będzie podejmował stosowne kroki - działania w zakresie gospodarki odpadami, zgodne z prawodawstwem krajowym i unijnym.

6.1 Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów

Główny cel to zapobieganie powstawaniu oraz minimalizacja wytwarzania odpadów na terenie gminy Turośń Kościelna, aby to osiągnąć zostaną podjęte następujące kierunki działań:

- intensyfikacja nadzoru nad podmiotami, które prowadzą działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów na terenie gminy Turośń Kościelna.
- prowadzenie intensywnej edukacji ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie właściwego postępowania odpadami konieczność selektywnej zbiorki,
- powstające w gospodarstwach domowych odpady ulegające biodegradacji powinny być w pierwszej kolejności wykorzystywane przez mieszkańców we własnym zakresie np. poprzez kompostowanie w przydomowych kompostownikach

Kompostowanie jest najstarszą znaną ludzkości metodą przywracania wartości odpadom. Proces ten nie wymaga wykwalfikowanych rozwiązań technicznych i jest stosunkowo tani. Dobrze przygotowany kompost z wyselekcjonowanego materiału, pozbawionego substancji toksycznych, jest nawozem poprawiającym jakość gleby i korzystnie działającym na rośliny.

W klasycznym procesie kompostowania materiały organiczne są przekształcane w kompost, a jednocześnie dochodzi do zmniejszenia ich objętości. W trakcie tego biologicznego procesu zachodzi rozkład substancji organicznych w warunkach tlenowych pod wpływem mikroorganizmów termofilnych - promieniowców, bakterii i pleśni.

Odpady pochodzące z gospodarstwa domowego należy składować w postaci pryzmy. Taki stos kompostowy musi zawierać: składniki odżywcze, powietrze, wodę i mikroorganizmy. Od równowagi pomiędzy tymi czterema składnikami zależy, ile czasu upłynie, nim składowane w pryzmie materiały zamienią się w dojrzały kompost.

Pryzma kompostowa może zawierać takie składniki, jak np.:

- obierki owoców i warzyw,
- świeże liście,
- ściętą trawę,
- słomę,
- chwasty,
- suche liście i kwiaty,
- trociny i popiół drzewny.

Niektórych materiałów nie należy składować w przyzmiu, ze względu na wydzielane przez nie przykre zapachy, przyciąganie szkodników (np. myszy), lub też dlatego, że hamują proces rozpadu składników przyzmy i tworzenia się nawozu. Takimi materiałami są: mięso i ryby, nasiona, papier wybielany chlorem, chore rośliny, rośliny spryskiwane pestycydami, oleje, zasolona woda.

Na rynku dostępny jest szeroki asortyment kompostowników. Sami możemy zadecydować, czy bardziej odpowiada nam tańszy kompostownik drewniany, czy też estetyczny i trwały kompostownik plastikowy. Ekokompostowniki plastikowe mogą mieć również termoizolację oraz są tak zaprojektowane, aby powietrze mogło swobodnie docierać do biomasy. Wówczas proces kompostowania przebiega na tyle sprawnie, że kompost otrzymujemy nawet kilka razy w ciągu roku.

Wytworzony w procesie kompostowania humus wykazuje się (w zależności od kompostowanych materiałów) znaczącą zawartością azotu, potasu, fosforu i wapnia. Jest to doskonały nawóz dla roślin, a jego zawartość w glebie najlepiej świadczy o żyzności gleby. Dojrzały kompost można stosować bez żadnych obaw i ograniczeń ilościowych do nawożenia gleby. Zwiększa on urodzajność plonów, pozwala na rekultywację gleby ubogiej w składniki odżywcze i mineralne lub zanieczyszczonej. Kompostowanie to prosty, tani i szybki sposób na uzyskanie własnego nawozu i jednocześnie pozbycie się zbędnych odpadów.

6.2 Działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko

Na terenie gminy Turośń Kościelna zostaną przyjęte następujące kierunki działań w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko:

- Wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- Popularyzacja opakowań ulegających biodegradacji,

6.3 Działania wspomagające prawidłowe postępowanie odpadami w zakresie zbierania, transportu, unieszkodliwiania

6.3.1 Odpady komunalne

Realizacja celów założonych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wymaga następujących działań:

- nadzór nad podmiotami, które posiadają zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- rozwój systemu ewidencji odpadów komunalnych wytwarzanych, poddawanych odzyskowi oraz unieszkodliwianych.

Ponadto prowadzone będzie selektywne zbieranie i odbieranie następujących frakcji odpadów komunalnych:

- ❖ odpady zielone z ogrodów i parków,
- ❖ papier i tektura (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.)
- ❖ tworzywa sztuczne i metale,

- ❖ zużyte baterie i akumulatory,
- ❖ zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- ❖ przeterminowane leki,
- ❖ chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.)
- ❖ meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- ❖ odpady budowlano - remontowe.

Pozostałe frakcje odpadów komunalnych mogą być zbierane łącznie jako zmieszane odpady komunalne.

Wszystkie zebrane odpady powinny być transportowane w sposób uniemożliwiający ich zmieszanie.

Maksymalizacja ilości odpadów poddawanych procesom odzysku wymaga:

- ❖ popierania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego oraz konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu,
- ❖ popularyzacja produktów wytwarzanych z materiałów odpadowych poprzez działania promocyjne i edukacyjne jak również poprzez zamówienia publiczne tzw. zielone zakupy,
- ❖ zachęcania inwestorów publicznych jak i prywatnych do udziału w realizacji inwestycji strategicznych zgodnych z GPGO,
- ❖ promowanie metod odzysku i unieszkodliwiania odpadów z jednoczesnym zmniejszaniem ilości odpadów unieszkodliwianych za pomocą składowania.

6.3.2 Odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych

Prawidłowa gospodarka odpadami niebezpiecznymi występującymi w strumieniu odpadów komunalnych na obszarze gminy Turośń Kościelna będzie polegała na następujących działaniach:

- selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych, przez przedsiębiorców i instytucje,
- popularyzacja prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi występującymi w strumieniu odpadów komunalnych, przez podejmowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych,
- monitoring prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi,
- organizacja nowych i rozwój istniejących systemów zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych, wytwarzanych przez gospodarstwa domowe.

Zużyte baterie i akumulatory:

- rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii i akumulatorów,
- przeznaczenie środków finansowych pochodzących z opłat produktowych na zakup pojemników do selektywnego zbierania baterii i akumulatorów.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny:

- Rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Przeterminowane środki ochrony roślin:

- Rozbudowa systemu zbierania opakowań po środkach ochrony roślin
- Likwidacja ewentualnie odnalezionych mogilników do końca 2010 r.

6.3.3 Odpady pozostałe

Komunalne osady ściekowe:

- Redukcja ilości osadów ściekowych podlegających składowaniu
- Nadzór nad jakością komunalnych osadów ściekowych stosowanych na powierzchni ziemi.

Odpady opakowaniowe:

- Rozwój selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i ich odzysku,
- Kontrola osiąganych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych.

6.4 Plan redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów

W myśl artykułu 16 ustawy o odpadach poziomy redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania powinny wynosić:

- ❖ w 2010 r.- 75% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku,
- ❖ w 2013 r.- 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku,
- ❖ w 2020 r.- 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku.

W roku bazowym tzn.1995 wytworzono na terenie gminy Turośń Kościelna **234,15** Mg odpadów ulegających biodegradacji. Poniżej dokonujemy porównania ilości odpadów ulegających biodegradacji, które będą wytwarzane na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010-2021 z dopuszczalnym poziomem składowania tychże odpadów.

Tabela 29 Zestawienie prognozowanej ilości odpadów ulegających biodegradacji w latach 2010-2021 na terenie gminy Turośń Kościelna z dopuszczalnym poziomem składowania tychże odpadów.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prognozowana ilość odpadów ulegających biodegradacji	450,3 6	460,2 6	470,4 9	479,7 7	490,5 0	501,2 3	511,1 3	522,2 9	533,7 4	545,4 8	556,1 1	567,3 7
Maksymalna ilość odpadów ulegających biodegradacji, która może być składowana	175,6 2	152,2 0	137,5 7	117,0 8	112,0 7	107,0 6	102,0 4	97,03	92,02	87,01	81,95	79,61
Ilość odpadów do przekształcenia termicznego lub biologicznego	274,7 4	308,0 6	332,9 2	362,6 9	378,4 3	394,1 7	409,0 8	425,2 6	441,7 2	458,4 7	474,1 6	487,7 6

Źródło: Obliczenia własne

Poziom wytwarzania odpadów biodegradowalnych na terenie gminy Turośń Kościelna będzie wyższy niż dopuszczalny limit jego składowania, co stwarza konieczność przetwarzania tychże odpadów termicznie bądź biologicznie.

6.5 Sposób realizacji planu zamykania instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska, których modernizacja nie jest możliwa z przyczyn technicznych lub jest nieuzasadniona z przyczyn ekonomicznych

Na terenie gminy Turośń Kościelna zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2009-2012 nie znajduje się instalacja podlegająca zamknięciu .

7 Planowany system gospodarki odpadami

7.1 Zmieszane odpady komunalne

Realizacja systemu zbierania zmieszanych odpadów komunalnych będzie kontynuowana nadal będzie to system pojemnikowy – minimum jeden pojemnik na 5-osobową rodzinę opróżniany minimum raz w miesiącu. Większy nacisk zostanie położony na kontrolę, czy wszyscy właściciele nieruchomości mają podpisane umowy z firmą wywozową, gdyż w roku 2009 było to 90% gospodarstw.

7.2 Selektywna zbiórka odpadów

7.2.1 Odpady opakowaniowe, plastik, papier i tektura, metal

Na terenie gminy obowiązuje systemem workowy zbierania odpadów selektywnych. System spełnia swoje funkcje, więc taki sposób zbierania będzie kontynuowany, a zostanie w kolejnych latach dodatkowo rozszerzony o selektywną zbiórkę szkła. Systemem są objęte wszystkie miejscowości z terenu gminy. Zbiórka odbywa się raz w miesiącu w pierwszy poniedziałek i wtorek miesiąca. Worki z odpadami należy wystawić przy płocie posesji w widocznym miejscu do godziny 7:00.

Do worków można zbierać następujące rodzaje odpadów:

1. opakowania butelek PET,
2. opakowania po chemii gospodarczej oznaczonej symbolami PE, HDPE, PP, LDPE,
3. makulatura,
4. puszki aluminiowe,
5. złom,
6. folia po sianokiszonce (osobiście w siedzibie firmy w Barszczówce).

Oprócz selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych prowadzonej w gospodarstwach domowych na terenie gminy prowadzona jest i będzie zbiórka szkła i butelek PET prowadzona przez placówki szkolne na terenie gminy.

- ✓ Gimnazjum im. Ks. Michała Sopoćki w Turośni Kościelnej,
- ✓ Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Turośni Kościelnej,
- ✓ Szkoła podstawowa im. Leonarda Prystroma w Tołczach,
- ✓ Szkoła podstawowa im. Marii Konopnickiej w Turośni Dolnej,
- ✓ Niepubliczna szkoła Podstawowa w Niewodnicy Kościelnej

Firma Hermes z Siedzibą w Barszczówce – gmina Turośń Kościelna będzie nadal prowadziła zbiórkę selektywną odpadów i będzie zajmowała się ich odzyskiem.

7.2.2 Odpady wielkogabarytowe

Mieszkańcy gminy, którzy zawarli umowy z MPO Sp. z o.o. mają możliwość oddania odpadów wielkogabarytowych firmie wywozowej, nie są to jednak wszyscy mieszkańcy. W celu umożliwienia

pozostałym mieszkańcom oddania tychże odpadów pozostałe firmy wywozowe działające na terenie gminy wprowadzą do swojej oferty zbiórkę odpadów wielkogabarytowych. Odpady wielkogabarytowe, takie jak:

- stare meble,
- stolarka budowlana (okna, drzwi – pojedyncze sztuki),
- inne przedmioty o dużych rozmiarach,

będą wystawiane przed posesję w dniu ogłoszonej zbiórki i zbierane przez samochód firmy wywozowej. Odpady z poszczególnych miejscowości o wyznaczonej wcześniej porze, zbierane będą z „krawężników”, tzn. należy wystawiać je przed posesję, na chodniku w miejscu nieutrudniającym ruchu drogowego i ułatwiającym załadunek sprzętu na pojazdy. Obecnie MPO Sp. z o.o. jako jedyna firma prowadząca zbiórkę odpadów wielkogabarytowych przewozi te odpady do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Hryniewiczach. Koniec budowy budynku głównego, gdzie m.in. będzie się znajdować stacja demontażu odpadów wielkogabarytowych nastąpi, zgodnie z harmonogramem budowy ZZO w Czerwonym Borze na dzień 30 czerwca 2010 r., w IV kwartale 2011 r., wtedy to odpady wielkogabarytowe będą przewożone przez firmy wywozowe działające na terenie gminy Turośń Kościelna do ZZO Czerwony Bór.

7.2.3 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

W marcu 2009 roku została wprowadzona została również zbiórka zużytego sprzętu RTV/AGD. Wystawianie odpadów zbieranych selektywnie jest dla mieszkańców dobrowolne. Odpady przyjmowane są przez firmę Hermes nieodpłatnie, gmina refunduje koszty transportu, rozwiązanie to będzie kontynuowane.

7.2.4 Odpady budowlane

Do odpadów budowlanych zalicza się powstały w trakcie przeprowadzania remontów w mieszkaniach i domach:

- gruz ceglany, ceramiczny i betonowy,
- elementy ceramiki (płytki, armatura sanitarna),
- instalacje metalowe i winidurowe (wanny, armatura, przewody wodociągowe i kanalizacyjne),
- odpady z drewna, szkła i tworzyw sztucznych (futryny, drzwi, okna, posadzki, boazeria),
- złom, stal zbrojeniowa,
- gleba i grunt z wykopów.

W katalogu odpadów (Rozporządzenie Ministra Środowiska „w sprawie katalogu odpadów” z dnia 27 września 2001 r. – Dz.U. nr 112, poz. 1206) odpady te sklasyfikowane są w grupie odpadów rozpoczynających się od cyfry 17. W celu prawidłowego unieszkodliwienia i zagospodarowania tego typu odpadów można było i nadal będzie zamówić odpłatnie w jednej z firm wywozowych kontener bądź odpowiednie worki na gruz (pojemności 1 lub 2 ton). Sposób odbioru napełnionego kontenera (worka) będzie określany przez firmę wywozową. Rozdrobniony gruz budowlany wykorzystywany będzie również do utwardzania podłoża pod budowy dróg i placów.

Przeprowadzając remont budynków i mieszkań z odpadów budowlanych trzeba będzie wydzielić odpady zawierające:

- zawierające azbest (rury i płyty azbestowe, eternit) – będące szczególnie niebezpieczne dla środowiska.
- poszycia dachowe (smoły i produkty smołowe np.: papę),
- wełna mineralna.

Odpady te wymagają specjalnej technologii unieszkodliwiania. Instalacja do przetwarzania odpadów budowlanych będzie wchodziła w skład ZZO Czerwony Bór. Zanim zostanie ona oddana do użytku odpady te będą unieszkodliwiane na składowiskach w Uhowie i Hryniewiczach

7.2.5 Odpady ulegające biodegradacji

Do odpadów ulegających biodegradacji powstających w gospodarstwach domowych zalicza się:

- resztki żywności (obierki od warzyw i owoców, ścinki z mięsa),
- fusy od kawy i herbaty,
- rośliny doniczkowe, zwiędłe kwiaty oraz ziemia z przesadzania kwiatów,
- skorupki od jaj.

Odpady te łącznie z odpadami zielonymi powstającymi w trakcie pielęgnacji ogródków przydomowych zajmują w pojemnikach na odpady przeciętnego mieszkańca około 30% wszystkich odpadów. Wynika z tego, że wydzielając z wytwarzanych przez nas odpadów odpady organiczne możemy zaoszczędzić do 30% miejsca w naszych pojemnikach.

Odpady zielone będące częścią odpadów ulegających biodegradacji słusznie kojarzą nam się z odpadami powstającymi w ogródkach przydomowych. Zaliczyć można do nich większość odpadów, które powstały podczas pielęgnacji małych kwietników, ogrodów i sadów. Są to głównie:

- ścięte trawy ze skoszonych trawników
- gałęzie przyciętych drzew
- kwiaty, łodygi i liście oraz inne części roślin pochodzące z prac porządkowych w przydomowych ogrodach i sadach.

Istnieje ogólne przekonanie, że odpady te są niegroźne dla środowiska i nic nie szkodzi, gdy wywiezione zostaną do pobliskiego lasu, lub wyrzucone do rowu lub na skarpę za domem. Przeświadczenie to jest oczywiście błędne. Dla przykładu wyrzucona do lasu, pozornie nie groźna, ścięta trawa zagłusza i niszczy na kilka lub kilkanaście lat ściółkę lasu. Hamuje rozwój grzybni i kiełkowanie roślin najniższych warstw leśnych. Podczas procesów gnilnych, zachodzących w pryzmie wyrzuconej trawy, wydzielają się przykry zapach, który skutecznie psuje klimat spacerów po lesie. Problemem jest też migracja roślin zawleczonych w nowe środowiska. Często zdarza się tak, że rośliny wyrzucone z naszych ogródków, znajdują optymalne warunki do rozwoju i rozrastają się wypierając rodzimą roślinność z jej naturalnego siedliska. Przykładem może być malina. Wyrzucane, do lasów jej ścięte krzewy z owocami posiadającymi nasiona rozsiewają się i już po paru latach w miejscu gdzie zostały wyrzucone można znaleźć pokaźnych rozmiarów obszar dziczących malin. W niektórych obszarach Polski malina traktowana jest, jako roślina inwazyjna, a walka z nią pochłania niemałe środki. Niebezpieczeństwo stwarzają również pryzmy

przesuszonych gałęzi, które podczas pożarów powodują dużo problemów w trakcie akcji ratowniczej. Poza tym ścięte trawy, gałęzie i inne części roślin traktowane są, jako odpady zgodnie z katalogiem odpadów (Rozporządzenie Ministra „w sprawie katalogu odpadów” z 27 września 2001 r.) i ustawą „o odpadach” z 27 kwietnia 2001 r., według, której jeśli nie są one kompostowane w domowych kompostownikach, powinny być składowane w wyznaczonych do tego miejscach. Pozbywanie się odpadów i składowanie ich w niewyznaczonym do tego miejscu, a szczególnie w lasach podlega karze grzywny (np.: art.162, Kodeksu karnego).

Wiejski charakter gminy sprzyja zagospodarowaniu dużej części odpadów biodegradowalnych w ramach własnego gospodarstwa, promowana również będzie budowa przydomowych kompostowników jako główny sposób unieszkodliwiania odpadów ulegających biodegradacji.

7.2.6 Zużyte baterie i akumulatory

Baterie i akumulatory różnego typu i wielości towarzyszą nam w każdej dziedzinie naszego życia. Znajdujemy je w małych zegarkach na rękę, w dziecięcych zabawkach, telefonach komórkowych, aparatach fotograficznych, pilotach do sprzętu RTV. Często nie zdając sobie sprawy z ich szkodliwości dla środowiska, beztrudno wyrzucamy zużyte i wyładowane baterie do kubłów na śmieci. Jedna wyrzucona mała bateria guzikowa jest w stanie skażać 1 m³ gleby i zatruć około 400 litrów wody. Przeciętnie w jednej tonie zużytych baterii różnego typu znajduje się:

- 270, 0 kg dwutlenku manganu
- 210, 0 kg żelaza
- 160, 0 kg cynku
- 60, 0 kg grafitu
- 35, 0 kg chlorku amonu
- 20, 0 kg miedzi
- 10, 0 kg wodorotlenku potasu
- a także po kilka kilogramów niebezpiecznych dla środowiska i zdrowia, pierwiastków rtęci (tlenku rtęci), niklu, litu, kadmu i ołowiu.

Te ostatnie mają szczególne silne działanie toksyczne dla organizmów żywych. W przypadku dostania się ich do organizmu, wraz ze skażoną wodą lub żywnością, mogą doprowadzać do ciężkich i przewlekłych chorób (układu pokarmowego, nerwowego, zaburzenia czynności nerek, nadciśnienia) i zmian nowotworowych. Od nas zależy czy zużyte w naszych domach baterie nie staną się źródłem naszych chorób. Należy pamiętać o pozbywaniu się ich w sposób odpowiedni, który zapewni ich należyłą utylizację.

Gmina Turośń Kościelna w ramach zbiórki odpadów niebezpiecznych będzie prowadzić zbiórkę zużytych baterii i akumulatorów. Baterie będą zbierane są do specjalnych pojemników ustawionych w w szkołach i przedszkolach. Poniżej wyszczególnione są placówki, w których będzie można bezpłatnie oddać zużyte baterie.

Dla wszystkich mieszkańców:

- - [Urząd Gminy](#)
- - [Placówki handlowe](#)

Dla uczniów i ich rodziców:

- ✓ Gimnazjum im. Ks. Michała Sopočki w Turośni Kościelnej,
- ✓ Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Turośni Kościelnej,
- ✓ Szkoła podstawowa im. Leonarda Prystroma w Tołczach,
- ✓ Szkoła podstawowa im. Marii Konopnickiej w Turośni Dolnej,
- ✓ Niepubliczna szkoła Podstawowa w Niewodnicy Kościelnej

Zebrane baterie oddawane są do specjalnych organizacji odzysku i poddawane procesom utylizacji. W czasie procesów technologicznych przeróbki zużytych baterii, ulegają one kruszeniu, mieleniu i mechanicznemu rozfrakcjonowaniu w trakcie separacji magnetycznej. Frakcję metali i niemetaliczną poddaje się procesom recyklingu w hutach metali. Natomiast pozostałą frakcję lekką (papier, tworzywa sztuczne, smoła) służą, jako paliwo alternatywne w cementowniach, hutach i elektrociepłowniach.

7.2.7 Przeterminowane i niewykorzystane leki

Na terenie gminy znajduje się jedna apteka w miejscowości Turośń Kościelna, przy ul. Białostockiej 7, jest to dogodne miejsce do ustawienia pojemnika do zbiórki przeterminowanych leków, która w chwili obecnej nie jest prowadzona. Ponadto gmina musi partycypować w kosztach utylizacji tychże odpadów, nie obarczając nimi właściciela apteki. Odpady zebrane w ten sposób będą odbierane przez specjalistyczną firmę.

7.2.8 Przeterminowane pestycydy

Opakowania po pestycydach będzie można zwracać do sklepów w którym dokonano zakupu danego środka. Większy nacisk zostanie położony na podnoszenie świadomości rolników, aby nie wyrzucali tych opakowań razem z odpadami komunalnymi, lub też nie magazynowali ich w swoim gospodarstwie rolnym. Zgodnie z założeniami Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 mogilnik jest przewidziany do zamknięcia najpóźniej do końca roku 2010 – obowiązek właściciela – RSOP „WITAMINA” z siedzibą w Białymstoku ul. 27 Lipca 91.

7.2.9 Odpady zawierające azbest

Usuwanie wyrobów zawierających azbest zajmować się będą jak dotychczas firmy posiadające odpowiednie zezwolenia. Na terenie województwa podlaskiego nie istnieje składowisko przyjmujące odpady azbestowe ze wszystkich gmin województwa podlaskiego, (składowisko na terenie gminy Miastkowo przyjmuje jedynie odpady z gminy Miastkowo oraz z terenu miasta Łomża) w tej sytuacji powstające odpady azbestowe będą przewożone na teren województwa lubelskiego na składowisko w Poniatowej Wsi.

7.3 Sposób postępowania z komunalnymi osadami ściekowymi

Zarządca oczyszczalni - Gospodarstwo Pomocnicze przy Wojewódzkim Zarządzie Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku - podejmie stosowne działania w kierunku rolniczego

zagospodarowania komunalnych sadów ściekowych w terminie do końca 2010 roku, a najpóźniej do początku roku 2011⁷. Do tej pory osady będą składowane.

⁷ Informacje z Gospodarstwa Pomocniczego przy WZMiUW w Białymstoku

8 Harmonogram i sposób finansowania realizacji zadań

Zadania przeznaczone do realizacji w ramach Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021 opracowano w oparciu o cele i kierunki działań.

Tabela 30 Harmonogram realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami

Lp.	Lata	Zakres	Wykonawca
1	co 2 lata	Sporządzanie sprawozdań z realizacji GPGO	Wójt Gminy Turośń Kościelna
2	Zadanie ciągłe	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Gmina Turośń Kościelna
3	Zadanie ciągłe	Współpraca gminy z organizacjami odzysku i przemysłem w celu stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne	Gmina Turośń Kościelna
4	2010	Nałożenie na podmioty korzystające ze środowiska obowiązku przywrócenia środowiska do stanu właściwego, z terminem obowiązku do końca 2010 r.	Wójt Gminy Turośń Kościelna
5	Zadanie ciągłe	Kontrolowanie przez gminy zgodności ustaleń zawartych w wydawanych zezwoleniach podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Gmina Turośń Kościelna
6	Zadanie ciągłe	Kontrolowanie stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych	Gmina Turośń Kościelna

Lp.	Lata	Zakres	Wykonawca
7	Zadanie ciągłe	Wydawanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na te cel nieprzeznaczonych	Wójt Gminy Turośń Kościelna
8	Zadanie ciągłe	Prowadzenie kampanii informacyjnej w szkołach, przedsiębiorstwach, urzędach dotyczącego prawidłowego postępowania z odpadami, w szczególności z odpadami niebezpiecznymi występującymi w strumieniu odpadów komunalnych	Wójt Gminy Turośń Kościelna przy współpracy z organizacjami odzysku, organizacjami ekologicznymi i lokalnymi mediami
9	Do końca 2010 roku	Objęcie 100 % mieszkańców Gminy Turośń Kościelna zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych, co wynika z zapisów zawartych w Planie Gospodarki Odpadami wyższego szczebla, z którym niniejszy plan musi być zgodny.	Wójt Gminy Turośń Kościelna
10	Do końca 2010 roku	Zorganizowanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	Wójt Gminy Turośń Kościelna
11	Zadanie ciągłe	Inwentaryzacja dzikich wysypisk śmieci	Wójt Gminy Turośń Kościelna
12	Zadanie ciągłe	Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk śmieci	Wójt Gminy Turośń Kościelna
13	Do końca 2010 roku	Likwidacja mogilnika w Baciutach	Właściciel mogilnika

Tabela 31 Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć inwestycyjnych w ramach gospodarki odpadami w gminie Turośń Kościelna

Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Koszt ogółem w [tys.]	Koszty w latach 2010-2013 w [tys.]	Koszty w latach 2014-2021 w [tys.]	Źródła finansowania (% kwoty)
Finansowanie transportu selektywnej zbiórki odpadów	Urząd Gminy Turośń Kościelna	296	96	200	Budżet gminy
Kontrola posesji w zakresie wywiązywania się z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie	Urząd Gminy Turośń Kościelna	25	5	20	Budżet gminy
Akcje informacyjne w szkołach	Urząd Gminy Turośń Kościelna	25	5	20	Budżet gminy
Akcje sprzątania świata	Urząd Gminy Turośń Kościelna	31	6	25	Budżet gminy
Likwidacja dzikich wysypisk	Urząd Gminy Turośń Kościelna	60	20	40	Budżet gminy
Modernizacja oczyszczalni ścieków	Urząd Gminy Turośń Kościelna	-	-	3000	Budżet gminy + środki UE i środki krajowe

Źródło: Urząd Gminy Turośń Kościelna

Tabela 32 Harmonogram budowy ZZO w Czerwonym Borze – stan na 30 czerwca 2010 r. (Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko)

Nr Zadania (kontraktu/obiektu/elementu odrębnego odbioru/elementu rozliczenia)	Rodzaj pozycji (kwalifikowana/niekwalifikowana)	Wyszczególnienie (kontrakt/obiekt/element odrębnego odbioru/element rozliczenia) oraz nazwa zadania	Wartość zakładana ogółem*	Początek	Koniec	Czas realizacji (w m-cach)
Zlecenie – umowa	k	Dokumentacja projektowa	101 302,00	II kw 2008	IV kw 2009	12
	Nk VAT 22%		22 286,44			
Zlecenie – umowa	k	Studium wykonalności	24 400,00	II kw 2008	III kw 2009	5
	Nk VAT 22%		5 368,00			

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY TUROŚŃ KOŚCIELNA NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2021

Kontrakt 1	k	Nowa niecka składowiska odpadów poprocesowych	6 369 009,00	I kw 2010	III kw 2011	20
	Nk VAT 22%		1 401 181,98			
Kontrakt 1	k	Kompostownia odpadów organicznych	3 129 786,43	III kw 2010	III kw 2011	15
	Nk VAT 22%		2 390 707,47			
Kontrakt 1	k	Składowisko odpadów budowlanych zawierających azbest	4 301 673,00	III kw 2010	III kw 2011	15
	Nk VAT 22%		946 368,06			
Kontrakt 1	k	Budynek główny z sortownią odpadów, stacją demontażu odpadów wielkogabarytowych, zapleczem socjalnym i technicznym	5 737 078,00	III kw 2010	IV kw 2011	16
	Nk VAT 22%		1 262 157,16			
Kontrakt 1	k	Składowisko odpadów poakcyjnych	142 860,00	II kw 2011	III kw 2011	4
	Nk VAT 22%		31 429,20			
Kontrakt 1	k	Infrastruktura ogólnozakładowa	1 463 925,00	IV kw 2010	III kw 2011	9
	Nk VAT 22%		1 512 722,50			
Kontrakt 1	k	Rekultywacja istniejącej kwatery składowiska odpadów z odgazowaniem	477 570,20	II kw 2012	III kw 2012	15
	Nk VAT 22%		2 435 608,02			
Umowa	k	Nadzór autorski	307 525,00	I kw 2010	III kw 2012	20
	Nk VAT 22%		192 095,50			
-	k	Rezerwa inwestycyjna 8% wartości robót budowlano-montażowych	2 047 624,10			20
	Nk VAT 22%		450 477,30			
Kontrakt 2	k	Nadzór inwestorski z obsługą inwestycji	1 310 100,00	I kw 2010	III kw 2012	20
	Nk VAT 22%		688 382,00			
Bez kontraktu, odrębne zlecenia na poszczególne zadania	k	Promocja projektu	0,00	I kw 2010	III kw 2014	57
	nk		74 420,00			

Poniesione przed 2007 r. oraz ZZG	k	Koszty przygotowawcze	0,00	-	-	-
	nk		869 052,00			
-	k	Koszty finansowe	0,00	II kw 2010	IV kw 2014	57
	nk		1 124 360,84			
Suma	k		25 412 852,73			
	nk/V AT		13 406 616,47			

Źródło: Urząd Miasta Zambrów

8.1 Sposoby finansowania służące realizacji zamierzonych celów w gospodarce odpadami

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej wiąże się z wdrażaniem unijnych ustaw i rozporządzeń również na terytorium naszego kraju, wiąże się to z określonymi wydatkami. Nie zawsze jednostki samorządu terytorialnego są w stanie samodzielnie sfinansować zadania założone w zakresie gospodarki odpadami, stąd potrzeba poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania. Ogólnie źródła finansowania można podzielić na:

- 1) Środki własne
 - Budżet gminny
- 2) Środki zewnętrzne
 - Dotacje krajowe
 - Fundusze unijne
 - Programy pomocowe
 - Fundusze ochrony środowiska NFOŚiGW, WFOŚiGW,
 - Pożyczki i dotacje z funduszy celowych np. EkoFunduszu
 - Kredyty preferencyjne (np. z BOŚ, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju)

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ)

Priorytet II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

DZIAŁANIE 2.1: KOMPLEKSOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH

Cel Działania

Redukcja ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenie udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu innymi metodami niż składowanie oraz likwidacja zagrożeń wynikających ze składowania odpadów.

Opis Działania

Cel działania realizowany będzie poprzez rozwój nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, w tym termicznego przekształcania odpadów oraz intensyfikacja odzysku, w tym recyklingu odpadów oraz ich unieszkodliwiania w procesach innych niż składowanie. W ramach działania budowana będzie instalacja umożliwiająca przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu lub unieszkodliwiania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie. Ponadto tworzenie kompleksowych systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności niebezpiecznych, a także odpadów wielkogabarytowych i budowlanych

Rodzaje projektów:

- kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania;
- budowa:
 - ✓ punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych,
 - ✓ instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
 - ✓ instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
 - ✓ instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
 - ✓ instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie,
- dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa).

Rodzaje beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań wymienionych na liście indykatoryjnej.

Wartość projektu: Projekty dla instalacji i systemów gospodarki odpadami powyżej 150 000 mieszkańców bez względu na wartość

Poziom dofinansowania: Dofinansowanie wynosi maksymalnie 85% kwalifikujących się wydatków. W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej poziom dofinansowania wynikać będzie z dopuszczalnego pułapu tej pomocy.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013

PRIORYTET V: Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

Cel główny Osi priorytetowej

Zachowanie dziedzictwa środowiska naturalnego poprzez inwestycje infrastrukturalne zmniejszające negatywne skutki cywilizacji.

Opis Osi priorytetowej

Główny kierunek działań skierowany będzie na rozbudowę sieci kanalizacyjnej, szczególnie tam, gdzie istnieje niewystarczające wykorzystywanie funkcjonującej infrastruktury oczyszczania ścieków. W ramach programu realizowane będą projekty z zakresu gospodarowania odpadami przewidziane w Wojewódzkim Planie Gospodarowania Odpadami – instalacje i systemy obsługujące maksymalnie 150 tys. mieszkańców i na obszarach nie objętych PROW. Inwestycje te wpłyną przede wszystkim na poprawę warunków życia mieszkańców regionu, a także na zwiększenie dostępu do terenów wypoczynkowych i turystycznie atrakcyjnych. Działania w ramach tej Osi Priorytetowej powinny zmierzać do wspierania kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowania zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów. Wsparcie uzyskają projekty przyczyniające się do zahamowania strat różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach jej organizacji, czyli różnorodności wewnątrzgatunkowej, międzygatunkowej i ponadgatunkowej (ekosystemów i krajobrazów). W ramach programu wspierane będą projekty inwestycyjne z zakresu budowy, modernizacji i doposażenia infrastruktury centrów i ośrodków edukacji ekologicznej, w tym służącej promocji obszarów Natura 2000 i innych cennych przyrodniczo, ochrony przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska (stały monitoring obiektów zagrażających środowisku oraz tras przewozu niebezpiecznych środków przez teren województwa, wyznaczenie do przyjmowania tzw. odpadów poakcyjnych), a także o ochronie przeciwpożarowej. Usprawnienie infrastruktury środowiskowej realizowane będzie poprzez dwa wyodrębnione działania różniące się zakresem i charakterem inwestycji: regionalne i lokalne. Wsparcie w zakresie regionalnej infrastruktury środowiskowej dotyczyć będzie projektów o znaczeniu ponadlokalnym i regionalnym istotnych z punktu widzenia więcej niż jednej gminy. W ramach tego działania możliwa będzie również budowa i przebudowa infrastruktury środowiskowej jako element projektów wspólnych realizowanych przez więcej niż jeden samorząd terytorialny. Wsparcie w zakresie lokalnej infrastruktury środowiskowej realizowane będzie poprzez budowę lub modernizację urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody oraz urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków, budowa i rekultywacja wysypisk śmieci, wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu poprawy warunków życia mieszkańców, realizowane przez i na terenie jednej gminy. Ze względu na korzystne ukształtowanie terenu oraz sprzyjające warunki klimatyczne północnej części województwa w dziedzinie energii odnawialnej wspierane będą inwestycje z zakresu energii wiatrowej. Działania wspierające ograniczenie zmian klimatycznych są istotne, jednakże z uwagi na zakres tematyczny i wymiar finansowy pozytywne oddziaływanie RPOWP na zmiany klimatyczne będzie miało charakter pośredni. Wkład w redukcję emisji gazów cieplarnianych będą miały przedsięwzięcia dotyczące m.in. wsparcia rozwoju transportu przyjaznego środowisku, gospodarki odpadami oraz racjonalnego wykorzystania energii. W ramach RPOWP nie przewiduje wsparcia działań dotyczących bezpieczeństwa energetycznego. Problem dystrybucji gazu i prądu występuje w województwie podlaskim, jednak kondycja ekonomiczna spółek gazowych, przy ograniczonych środkach przeznaczonych na realizację programu, nie uzasadnia wsparcia budowy sieci dystrybucyjnej. Na terenie województwa przewidziana jest budowa połączenia elektroenergetycznego Polska- Litwa w ramach POIiŚ

Beneficjentami Priorytetu mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- administracja rządowa,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- parki narodowe i krajobrazowe,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej),
- organizacje pozarządowe,
- spółki wodne,
- przedsiębiorcy.

Poziom dofinansowania: Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi maksymalnie 85% kwalifikujących się wydatków.

Fundusz Spójności

Głównym celem strategii środowiskowej Funduszu Spójności jest wsparcie dla realizacji zadań inwestycyjnych władz publicznych w zakresie ochrony środowiska, wynikających z wdrożenia prawa Unii Europejskiej. Priorytety (tematyka) dla Funduszu Spójności w zakresie ochrony środowiska obejmuje między innymi racjonalizację gospodarki odpadami. Beneficjentami końcowymi mogą być jednostki samorządu terytorialnego i przedsiębiorstwa komunalne. Dofinansowane mogą być projekty o wartości kosztorysowej, co najmniej 10 mln euro. Korzystanie ze środków Funduszu Spójności w Polsce oparte są na Strategii Wykorzystania Funduszu Spójności. Zgodnie z obowiązującymi w zakresie polityki strukturalnej zasadami współfinansowania, pomoc z Funduszu Spójności na określony projekt będzie wynosić maksymalnie od 80% do 85 % kosztów kwalifikowanych. Pozostałe, co najmniej 15 % musi zostać zapewnione przez beneficjenta. Środki te mogą pochodzić np. z budżetu powiatu, środków własnych przedsiębiorstw komunalnych, środków NFOSIGW (dotacji, kredytów), budżetu państwa, innego niezależnego źródła (np. z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju). W latach 2007-2013 projekt rozporządzenia unijnego w sprawie zmiany rozporządzenia o Utworzeniu Funduszu Spójności przewiduje w zakresie działań środowiskowych FS m.in. wsparcie dla tych działań, które wpisują się w priorytety wpisane do polityki środowiskowej Wspólnoty w programie działań na rzecz środowiska. Na przygotowanie dokumentacji do wniosku w ramach FS można uzyskać dotacje ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Fundacja EkoFundusz

EkoFundusz jest fundacją powołaną w 1992 r. przez Ministra Finansów dla efektywnego zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu na wspieranie przedsięwzięć z dziedziny ochrona środowiska (tzw. konwersja długu). Dotychczas decyzję o ekokonwersji polskiego długu podjęły Stany Zjednoczone, Francja, Szwajcaria, Włochy, Szwecja i Norwegia. Tak więc EkoFundusz zarządza środkami finansowymi pochodzącymi z ekokonwersji łącznie

ponad 571 mln USD do wydatkowania w latach 1992-2010. EkoFundusz jest niezależną fundacją działającą według prawa polskiego, a w szczególności wg Ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. Nr 21, poz. 97, tekst jednolity), a także Statutu. Obecnie Fundatorem jest Minister Skarbu Państwa.

W zakresie gospodarki odpadami priorytetami są:

- tworzenie kompleksowych systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i niebezpiecznych,
- przedsięwzięcia związane z eliminacją powstawania odpadów niebezpiecznych w procesach przemysłowych (promocja „czystych technologii”) i likwidacją składowisk odpadów tego typu,
- rekultywacja gleb zanieczyszczonych odpadami niebezpiecznymi stanowiącymi zagrożenie dla zdrowia ludzi i świata przyrody.

EkoFundusz udziela wsparcia finansowego w formie bezzwrotnych dotacji, a także preferencyjnych pożyczek. Dotacje uzyskać mogą jedynie projekty dotyczące inwestycji związanych bezpośrednio z ochroną środowiska (w ich fazie implementacyjnej), a w dziedzinie przyrody również projekty nie inwestycyjne (www.ekofundusz.org.pl).

Inne fundacje

- Agencja Rozwoju Komunalnego w Warszawie,
- Environmental Know – How Fund w Warszawie,
- Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej Counterpart Fund w Warszawie,
- Fundacja Współpracy Polsko – Niemieckiej,
- Polska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- Program Małych Dotacji GEF,
- Projekt Umbrella.

Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zasadniczym celem **Narodowego Funduszu** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działalności określa Polityka Ekologiczna Państwa, natomiast co roku aktualizowane są cele szczegółowe, w tym zwłaszcza zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych www.nfosigw.gov.pl. W zakresie ochrony powierzchni ziemi zakłada się dofinansowanie zadań inwestycyjnych zgodnych z niżej wymienionymi **priorytetowymi programami:**

1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi.
2. Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych.
3. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne.
4. Dofinansowanie systemu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
5. Rekultywacja terenów zdegradowanych i likwidacja źródeł szczególnie negatywnego
6. oddziaływania na środowisko.
7. Współfinansowanie II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Rolą **wojewódzkiego funduszu** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW listy zadań priorytetowych, które mogą być finansowane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Fundusze oprócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, zgodnie z art. 411 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, mogą także:

- ✓ udzielać dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- ✓ wносить udziały spółek działających w kraju,
- ✓ nabywać obligacje, akcje i udziały spółek działających w kraju.

Bank Ochrony Środowiska

Oddział w Białymstoku (WFOŚiGW województwa podlaskiego) Kredyty ze środków BOŚ S.A. z dopłatami WFOŚiGW do oprocentowania

Przedmiot kredytowania:

- inwestycje związane z: usuwaniem, unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest,
- ograniczaniem hałasu,
- czystsza produkcją,
- uszczelnianiem i hermetyzacją przeładunku i dystrybucji paliw,
- ograniczaniem zużycia energii elektrycznej,
- ograniczaniem niskiej emisji,
- budową przydomowych oczyszczalni ścieków,
- wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych,
- termomodernizacją budynków.

Procedura:

Kredyty przeznaczone są dla osób prawnych oraz osób fizycznych, w tym prowadzących działalność gospodarczą; decyzję o udzieleniu kredytu preferencyjnego podejmuje Bank po wcześniejszym zaakceptowaniu danego zadania przez Wojewódzki Fundusz; wnioski składane w Oddziale

Warunki kredytowania:

kwota kredytu:

do 50.000 zł - dla osób fizycznych,

do 100.000 zł - dla osób prawnych i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, wskazanych przez Fundusz,

okres kredytowania: do 36 miesięcy,

oprocentowanie: 0,4 s.r.w., lecz nie mniej niż 4% p.a.,

Przykładowa rzeczywista stopa oprocentowania kredytu wynosi 4,84% w skali roku, przy założeniach:

- kwota kredytu - 50.000 zł
- oprocentowanie - 4,0% p.a.
- okres kredytowania - 3 lata
- prowizja - 500 zł (1% kwoty kredytu)

- zabezpieczenie w formie poręczenia wekslowego

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju poprzez autoryzowane banki krajów Europy Środkowej finansuje projekty z zakresu ochrony środowiska udzielając kredytu gminom, przedsiębiorstwom komunalnym, władzom lokalnym, jak również związkom gminnym.

Formy finansowania stosowane przez EBOiR to kredyty, udziały kapitałowe i gwarancje. Przedmiot kredytowania obejmuje wodociągi, kanalizację, odpady stałe, transport miejski, rewitalizację. Kredyty mogą być udzielane rządowi, jak również podmiotom prywatnym. Wysokość udzielanego kredytu powyżej 5 mln euro. Oprocentowanie: LIBOR lub WIBOR wraz z marżą. Okres udzielenia kredytu do negocjacji, zazwyczaj 10-15 lat. Maksymalna karencja spłaty rat 4 lata. Warunkiem udzielenia pomocy jest rozwój demokracji i poszanowanie praw człowieka w danym państwie

9 Wnioski z analizy oddziaływania projektu planu na środowisko

Na terenie gminy Turośń Kościelna znajduje się: Narwiański Park Narodowy wraz z otuliną i znajdujące się w jego ramach dwa obszary Natura 2000⁸.

1. **PLB200001 - Bagienna Dolina Narwi** obejmuje teren NPN wraz z otuliną (Dyrektywa Ptasia) OSO,

Obszar obejmuje odcinek doliny Narwi o długości około 58 km i szerokości o od 300 m do 4 km, między Surażem a Żółtkami, w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego. Od Suraż a do Rzędzian dolina ma naturalny charakter, okresowo zalewanej doliny rzecznej, a Narew jest rzeką wielokorytową o krętym biegu i tworzy sieć cieków, zajmujących miejscami całą szerokość dna doliny. Ten odcinek doliny wypełnia niezwykle bogata mozaika siedlisk, na którą składają się głównie zbiorowiska szuwarowe, turzycowiska, olsy i zarośla łęgowe z dominacją wierzb. Nadzór nad PLB200001 sprawuje Dyrektor Narwiańskiego Parku Narodowego. Na terenie obszaru Natura 2000 o kodzie PLB200001 występują 32 gatunki ptaków, które są wymienione w Załączniku II do Dyrektywy Ptasiej.

2. **PLH200002 - Narwiańskie Bagna** obejmuje teren NPN (Dyrektywa Siedliskowa)

Południkowa dolina Narwi pomiędzy Surażem i Rzędzianami wykształciła się w kompleksie osadów lodowcowych, zajmując centralną część obniżenia w powierzchni wysoczyzn morenowych. Miąższość tych osadów waha się od 117 do 200 m. Dolina jest stosunkowo głęboko wcięta w wysoczyzny i zabagniona. Powierzchnia doliny zalega 5-25 m niżej od terenów bezpośrednio do niej przylegających. Wypełniają ją torfy, osiągające średnio 1m miąższości. Dolina Narwi w granicach NPN cechuje się charakterystyczną morfologią. Składa się ona z odcinków rozszerzonych, basenowych i zwężonych przypominających przełomy rzeczne. Powierzchnia basenów wynosi od 13 do 30 km², szerokość odcinków zwężonych wynosi od 1,0 do 1,5 km. Cechą charakterystyczną doliny Narwi w granicach NPN jest przestrzenne przenikanie się ekosystemów lądowych z ekosystemami wodnymi, wynikającym z wyjątkowo bogatej sieci koryt rzecznych funkcjonujących w najlepiej rozwiniętym w skali kraju systemie rzeki anastomozującej. Na wielkich obszarach w Parku dominuje zespół szuwaru turzycy sztywnej *Caricetum elatae*, który jest właściwy dla istniejącego tu w klasycznej postaci łęgu zastoiskowego. Wśród roślinności dominuje roślinność wodna i szuwarowa, liczne są zbiorowiska turzycowo-mszyste, a na wyniesieniach spotykane są również murawy kserotermiczne i napiaskowe. Lesistość obszaru jest znikoma. W przypadku doliny Narwi w granicach NPN brak jest poprzecznej strefowości siedliskowej, wynikającego z dominacji fluwiogenicznego typu hydrologicznego zasilania. Przez wiele lat w dolinie prowadzono ekstensywną, tradycyjną gospodarkę łąkarską, będącą niezbędnym warunkiem egzystencji szuwarów wysokoturzycowych, decydujących o wyjątkowo bogatej różnorodności biologicznej tego obszaru. PLH200002 znajduje się w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego.: Sprawujący nadzór nad PLH200002 - Narwiański Park Narodowy, 18-204 Kobylin Borzymy, Kurowo 10.

Likwidacja mogilnika w Baciutach będzie korzystna dla zlokalizowanego w bliskim sąsiedztwie obszaru specjalnej ochrony OSO pn. Bagienna Dolina Narwi (PLB200001). W przypadku mogilnika likwidacja

⁸ Więcej informacji na temat NPN oraz obszarów Natura 2000 znajduje się w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Turośń Kościelna na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017”, art.14 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.

zagrożenia gruntowo-wodnego polega w pierwszej kolejności na usunięciu ogniska stanowiącego źródło zanieczyszczeń. W tym celu należy wydobyć przeterminowane środki ochrony roślin umieszczone w studniach, usunąć trwałą infrastrukturę studni oraz betonową płytę w pobliżu studni, a także grunty znajdujące się pod dnem studni, które mają bezpośredni kontakt z zanieczyszczonymi betonami. Zakres prac niezbędnych do przeprowadzenia likwidacji i rekultywacji mogilnika powinien być zgodny z *Wytycznymi określającymi sposób prowadzenia działań polegających na likwidacji mogilników i rekultywacji terenów zdegradowanych składowaniem przeterminowanych środków ochrony roślin* Ministerstwa Środowiska z uwzględnieniem wyników badań oraz aspektów ekonomicznych⁹.

Objęcie zorganizowaną obsługą 100% mieszkańców do końca 2010r. w zakresie wywozu odpadów komunalnych na terenie Gminy Turośń Kościelna jak również likwidacja dzikich wysypisk z terenu gminy przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska zwłaszcza gruntowo-wodnego.

Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz spełnianie wymogów odnośnie dopuszczonych limitów przyczyni się do stopniowego zmniejszania udziału odpadów o cechach surowców wtórnych (zwłaszcza odpadów opakowaniowych, biodegradowalnych) w strumieniu odpadów unieszkodliwianych przez składowanie.

Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki i limitów odzysku odpadów o charakterze niebezpiecznym z odpadów komunalnych przyczyni się do zmniejszenia potencjalnego zagrożenia dla środowiska zdeponowanych na składowiskach odpadów komunalnych. Zebrane selektywnie odpady niebezpieczne zostaną w bezpieczny sposób przetransportowane i unieszkodliwione w instalacjach posiadających stosowne zezwolenia.

Docelowo gospodarka odpadami w ramach ZZO Czerwony Bór, które będzie spełniała standardy i wymogi obowiązujących przepisów zmniejszy zagrożenie dla środowiska, a systematyczna kontrola obiektu poprzez badania monitoringowe pozwoli na odpowiednio wczesne wykrycie i zapobieżenie lub zminimalizowanie ewentualnych zagrożeń dla środowiska. **Deponowanie odpadów będzie sukcesywnie ograniczane (ilość Mg kierowana na składowiska).** Zmniejszany będzie sukcesywnie w strumieniu odpadów kierowanych do składowania udział odpadów o cechach surowców wtórnych (selektywna zbiórka) oraz odpadów ulegających biodegradacji (kompostowanie).

Realizacja celów i zadań wynikających z niniejszego PGO, wprowadzenie planowanego systemu gospodarowania odpadami opisanego w rozdziale 7, będzie służyło poprawie jakości środowiska na obszarze Gminy Turośń Kościelna w tym na terenie Narwiańskiego Parku Narodowego wraz z otuliną oraz obszarach Natura 2000 (PLB200001, PLH200002).

⁹ RDOŚ Białystok

10 System monitoringu i oceny wdrażania planu

W oparciu o sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021 będzie oceniana realizacja poszczególnych zadań określonych w 7 rozdziale niniejszego opracowania, natomiast aby monitorować stopień osiągnięcia celów wyznaczonych w rozdziale 5 będą określone wskaźniki podane w tabeli poniżej.

Tabela 33 Lista proponowanych wskaźników efektywności realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021.

Lp.	Wykaz proponowanych wskaźników efektywności realizacji GPGO	Stan wyjściowy na rok 2009
1	Odsetek mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	90%
2	Masa wytworzonych zmieszanych odpadów komunalnych - ogółem	767 Mg
3	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	25,25 Mg
4	Masa odpadów komunalnych zebranych jako zmieszane odpady komunalne	533,23
5	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie, poddanych składowaniu	0%
6	Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach odpadów	bdMg
5	Masa selektywnie zebranych komunalnych odpadów niebezpiecznych	0 Mg
7	Masa selektywnie zebranych przenośnych baterii i akumulatorów	0 Mg
8	Masa zebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego - ogółem	1,44 Mg
1	Masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych	2 Mg.s.m
2	Odsetek masy wytworzonych komunalnych osadów ściekowych poddanych przetwarzaniu metodami biologicznymi	0 %
4	Odsetek masy wytworzonych komunalnych osadów ściekowych bezpośrednio wykorzystywanych w rolnictwie	0 %
5	Odsetek masy wytworzonych komunalnych osadów ściekowych bezpośrednio wykorzystywanych w innych zastosowaniach	0%
6	Odsetek masy wytworzonych komunalnych osadów ściekowych składowanych bez przetworzenia na składowiskach odpadów	100 %

Lp.	Wykaz proponowanych wskaźników efektywności realizacji GPGO	Stan wyjściowy na rok 2009
5	Poziom odzysku dla odpadów opakowaniowych - ogółem	bd %
6	Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych - ogółem	bd %
7	Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych ze szkła	bd %
8	Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych	bd %
9	Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z papieru i tektury	bd %

W początkowej fazie źródłem danych będą bazy danych istniejące w ramach systemu administracyjnego i badań statystycznych, a po utworzeniu kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce, ona stanie się głównym źródłem informacji. W świetle ustawy o odpadach sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021 należy sporządzać co 2 lata. Wójt przedkłada go Radzie Gminy. Plan Gospodarki Odpadami podlega aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata.

11 Streszczenie

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2013 powstał na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach, która w art.14 pkt. 14 mówi o obowiązku aktualizacji planów gospodarki odpadami, nie rzadziej niż co 4 lata. Powyższy plan jest zgodny z zapisami ustawy o odpadach (Dz. U. 2007, Nr 39, poz.251). Zakres planu odpowiada wymaganiom stawianym przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz.U. 2003, Nr 66, poz.620) i Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie planów gospodarki odpadami (Dz.U.2006, Nr 46, poz.333). Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2013 jest zgodny z planami wyższego szczebla.

Plan opracowano aby osiągnąć cele założone w polityce ekologicznej państwa oraz realizacji podstawowych zasad postępowania z odpadami, zgodnie z art.5 ustawy o odpadach.

Dokument zawiera: analizę stanu istniejącego w gospodarce odpadami, przewidywane zmiany i założenia w zakresie gospodarki odpadami, cele i zadania ciągłe, krótko i długoterminowe, które zmierzają do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, opis systemów gospodarki odpadami na terenie gminy Turośń Kościelna, wskazanie źródeł finansowania zamierzonych celów ze wskazaniem harmonogramu realizacji planowanych przedsięwzięć oraz instytucji odpowiedzialnych za ich realizację, a także monitoring realizacji zaplanowanych działań oraz wnioski z analizy oddziaływania planu na środowisko.

Na terenie gminy Turośń Kościelna prowadzony jest zorganizowany system zbierania odpadów, jednak odsetek mieszkańców objętych taką zbiórką - wynosi 90%. Na obszarze gminy Turośń Kościelna prowadzona jest selektywna zbiórka tworzyw sztucznych papieru i tektury, odpadów ulegających biodegradacji, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów wielkogabarytowych, aluminium, złomu oraz folii po sianokiszonkach. Nie prowadzona jest natomiast zbiórka odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. 100% mieszkańców gminy jest objętych selektywną zbiórką. Udział odpadów selektywnie zebranych w porównaniu z zebranymi odpadami komunalnymi niesegregowanymi (zmieszanymi) w roku 2009 wynosi 4,63%. Odpady pochodzące z selektywnej zbiórki przekazywane są do odzysku i recydingu.

W perspektywie najbliższych lat sukcesywnie zwiększać się będzie ilość odpadów komunalnych segregowanych i zbieranych selektywnie, a udział odpadów zmieszanych będzie ulegał zmniejszeniu.

Założono, że głównym kierunkiem działań podejmowanych, w celu poprawy gospodarki odpadami na terenie gminy Turośń Kościelna będzie objęcie go ZZO Czerwony Bór. Do czasu jego oddania do użytku odpady będą unieszkodliwiane na:

1. Składowisku odpadów komunalnych w Uhowie – gmina Łapy,
2. Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych w Hryniewiczach – gmina Juchnowiec Kościelny

Załącznik 1-Wykaz aktów prawnych w zakresie gospodarki odpadami- stan na 07.07.2010 r.

1. Przepisy ogólne

- ✓ **Dz.U.2007.39.251 -j.t. ustawa 2001.04.27 Odpady.**
- ✓ **Dz.U.2001.112.1206 rozp. 2001.09.27 Katalog odpadów.**
- ✓ **Dz.U.2004.128.1347 rozp.2004.05.13** Warunki, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne.
- ✓ **Dz.U.2002.55.498 rozp. 2002.04.16** Rodzaje oraz stężenia substancji, które powodują, że urobek jest zanieczyszczony.
- ✓ **Dz.U.2001.152.1734 rozp.2001.12.11** Zakres informacji podawanych przy rejestracji przez posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskiwania zezwoleń oraz sposób rejestracji.
- ✓ **Dz.U.2007.101.686 rozp.2007.05.25** Zakres informacji oraz wzory formularzy służące do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych.
- ✓ **Dz.U.2007.101.687 rozp. 2007.05.25** Warunki i zakres dostępu do wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami.
- ✓ **Dz.U.2007.101.688 rozp. 2007.05.25** Zasady sporządzania raportu wojewódzkiego.
- ✓ **Dz.U.2007.133.930 rozp. 2007.07.09** Niezbędny zakres informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposób prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami.
- ✓ **Dz.U.2006.75.527 rozp. 2006.04.21**Lista rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami, oraz dopuszczalne metody ich odzysku.
- ✓ **Dz.U.2004.16.154rozp. 2003.12.23** Rodzaje odpadów, których zbieranie lub transport nie wymagają zezwolenia na prowadzenie działalności.
- ✓ **Dz.U.2002.180.1513rozp. 2002.10.21** Odpady pochodzące z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów, które nie mogą być unieszkodliwiane przez ich składowanie.
- ✓ **Dz.U.2002.236.1986rozp.2002.12.19**Zakres i sposób stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych.
- ✓ **Dz.U.2010.28.145 ustawa 2010.01.22** art. 9, art. 10, art. 12 pkt 7 Zmiana ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw.
- ✓ **Dz.U.2005.175.1458 ustawa 2005.07.29** art. 10 Zmiana ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw.
- ✓ **Dz.U.2001.100.1085 ustawa 2001.07.27** Wprowadzenie ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmiana niektórych ustaw.

2. Gospodarowanie odpadami

- ✓ **Dz.U.2007.39.251 -j.t. ustawa 2001.04.27** rozdz. 2, rozdz. 5 Odpady.

- ✓ **Dz.U.2002.134.1140 rozp. 2002.08.01** Komunalne osady ściekowe.
- ✓ **Dz.U.2002.176.145 rozp. 2002.10.08** Składowiska odpadów oraz miejsca magazynowania odpadów pochodzących z procesów wytwarzania dwutlenku tytanu oraz z przetwarzania tych odpadów.
- ✓ **Dz.U.2003.8.103 rozp. 2002.12.23**
- ✓ Rodzaje odpadów medycznych i weterynaryjnych, których poddawanie odzyskowi jest zakazane.
- ✓ **Dz.U.2003.8.104 rozp. 2002.12.23** Dopuszczalne sposoby i warunki unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.
- ✓ **Dz.U.2004.192.1968 rozp. 2004.08.04** Szczegółowy sposób postępowania z olejami odpadowymi.
- ✓ **Dz.U.2005.219.1858 rozp. 2005.10.25** Szczegółowy sposób postępowania z odpadami opakowaniowymi.
- ✓ **Dz.U.2007.162.1153 rozp. 2007.08.23** Szczegółowy sposób postępowania z odpadami medycznymi.
- ✓ **Dz.U.2006.49.356 rozp. 2006.03.21** Odzysk lub unieszkodliwianie odpadów poza instalacjami i urządzeniami.
- ✓ **Dz.U.2007.228.1685 rozp. 2007.11.14** Proces odzysku R10.
- ✓ **Dz.U.2004.197.2033 rozp. 2004.08.30** Wzór formularza przyjęcia odpadów metali.
- ✓ **Dz.U.2007.90.607 -j.t. ustawa 2001.05.11** Obowiązki przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłata produktowa.
- ✓ **Dz.U.2007.109.752 rozp. 2007.06.14** Roczne poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych.
- ✓ **Dz.U.2006.247.1816 rozp. 2006.12.19** Dokumenty potwierdzające odrębnie odzysk i odrębnie recykling.
- ✓ **Dz.U.2001.131.1475 rozp. 2001.11.06** Szczegółowe warunki, jakie powinien spełniać przedsiębiorca produkujący w kraju oleje smarowe z udziałem wytworzonych w kraju olejów bazowych pochodzących z regeneracji, w celu włączenia ich do rzeczywiście uzyskanego poziomu recyklingu.
- ✓ **Dz.U.2006.220.1611 rozp. 2006.11.14** Wzór sprawozdania o wielkościach wprowadzonych na rynek krajowy opakowań i produktów, osiągniętych wielkościach odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych oraz wpływach z opłat produktowych.
- ✓ **Dz.U.2008.138.865 ustawa 2008.07.10** rozdz. 2 Odpady wydobywcze.

3. Plany gospodarowania odpadami

- ✓ **Dz.U.2007.39.251 -j.t. ustawa 2001.04.27** rozdz. 3 Odpady.
- ✓ **Dz.U.2003.66.620 rozp. 2003.04.09** Sporządzanie planów gospodarki odpadami.
- ✓ **M.P.2006.90.946 -zał. uchw. 2006.12.29** "Krajowy plan gospodarki odpadami 2010".

4. Termiczne przekształcanie odpadów

- ✓ **Dz.U.2007.39.251 -j.t. ustawa 2001.04.27** rozdz. 6 Odpady.

- ✓ **Dz.U.2002.37.339 rozp. 2002.03.21** Wymagania dotyczące prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów.
- ✓ **Dz.U.2007.247.1841 rozp. 2007.12.20** Stwierdzanie kwalifikacji w zakresie gospodarowania odpadami.

5. Składowanie odpadów

- ✓ **Dz.U.2007.39.251 -j.t. ustawa 2001.04.27** rozdz. 7 Odpady.
- ✓ **Dz.U.2003.61.549 rozp. 2003.03.24** Szczegółowe wymagania dotyczące lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów.
- ✓ **Dz.U.2005.186.1553 rozp. 2005.09.07** Kryteria oraz procedury dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu.
- ✓ **Dz.U.2002.191.1595 rozp. 2002.10.30** Rodzaje odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny.
- ✓ **Dz.U.2002.220.1858 rozp.2002.12.09** Zakres, czas, sposób oraz warunki prowadzenia monitoringu składowisk odpadów.

6. Międzynarodowe przemieszczanie odpadów

- ✓ **Dz.U.2007.124.859 ustawa 2007.06.29** Międzynarodowe przemieszczanie odpadów.
- ✓ **Dz.U.2008.119.769 rozp. 2008.06.24** Rodzaje odpadów, których przywóz w celu unieszkodliwiania jest zabroniony.
- ✓ **Dz.U.2008.96.618 rozp. 2008.05.21** Sposób obliczania wysokości sumy gwarancyjnej.
- ✓ **Dz.U.2007.155.1088 rozp. 2007.08.23** Urzędy celne właściwe w sprawach międzynarodowego przemieszczania odpadów.
- ✓ **Dz.U.2008.14.91 rozp. 2008.01.17** Wzór wniosku o wydanie zezwolenia wstępnego.
- ✓ **Dz.U.2008.77.463 rozp.2008.04.15** Wzór rejestru zgłoszeń i decyzji w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów oraz sposób jego udostępniania.
- ✓ **Dz.U.2008.27.160 rozp. 2008.02.01** Wzór rejestru instalacji, którym udzielono zezwolenia wstępnego, oraz sposób jego udostępniania.
- ✓ **Dz.U.2008.123.800 rozp. 2008.07.11** Wykaz przejść granicznych, którymi realizowane jest międzynarodowe przemieszczanie odpadów.
- ✓ **Dz.U.2007.42.276 -j.t. ustawa 2000.11.29** rozdz. 8(a)Prawo atomowe.

7. Recykling pojazdów

- ✓ **Dz.U.2005.25.202 ustawa 2005.01.20** Recykling pojazdów wycofanych z eksploatacji.
- ✓ **Dz.U.2010.75.476 rozp.2010.04.26** Sposób unieważniania dokumentów pojazdów wycofanych z eksploatacji, wzory zaświadczeń wydawanych dla tych pojazdów, sposób przechowywania zaświadczeń oraz prowadzenia ich ewidencji.
- ✓ **Dz.U.2006.2.9 rozp. 2005.12.28** Sposób oznaczania oraz rodzaje oznaczeń przedmiotów wyposażenia i części pojazdów.
- ✓ **Dz.U.2006.58.407 rozp. 2006.03.24** Lista istotnych elementów pojazdu kompletnego.
- ✓ **Dz.U.2005.200.1653 rozp. 2005.10.04**Lista materiałów, przedmiotów wyposażenia i części pojazdów, które mogą zawierać ołów, rtęć, kadm oraz sześciowartościowy chrom.

- ✓ **Dz.U.2005.143.1206 rozp. 2005.07.28** Minimalne wymagania dla stacji demontażu oraz sposób demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
- ✓ **Dz.U.2005.214.1807 rozp. 2005.10.12** Minimalne wymagania dla strzępiarek oraz metody rozdziału odpadów na frakcje materiałowe.
- ✓ **Dz.U.2005.214.1806 rozp. 2005.10.12** Wymagania dla punktów zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji.
- ✓ **Dz.U.2005.212.1774 rozp. 2005.10.24** Obliczanie poziomów odzysku i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
- ✓ **Dz.U.2005.201.1672 rozp. 2005.09.29** Roczne sprawozdanie o pojazdach wycofanych z eksploatacji.
- ✓ **Dz.U.2005.109.917 rozp. 2005.06.08** Wzór rocznego sprawozdania o wysokości należnej opłaty za brak sieci zbierania pojazdów.
- ✓ **Dz.U.2008.25.150 -j.t. ustawa 2001.04.27** art. 400(k) ust. 2 pkt 3, art. 400(k) ust. 2 pkt 4, art. 401(c) ust. 9, art. 410(a) Prawo ochrony środowiska.
- ✓ **Dz.U.2005.225.1935 rozp. 2005.10.27** Sposób przekazywania informacji o pojazdach wycofanych z eksploatacji oraz wzory tych informacji.

8. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

- ✓ **Dz.U.2005.180.1495 ustawa 2005.07.29** Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.
- ✓ **Dz.U.2009.132.1092 rozp. 2009.08.10** Baza danych o sprzęcie i zużytym sprzęcie.
- ✓ **Dz.U.2009.92.760 rozp. 2009.06.05** Sposób ustalenia numeru rejestrowego.
- ✓ **Dz.U.2009.99.837 rozp. 2009.06.15** Sposoby obliczania poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2008.235.1615 rozp. 2008.12.22** Minimalne roczne poziomy zbierania zużytego sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2006.46.332 rozp. 2006.03.09** Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wprowadzającego sprzęt za niewykonanie obowiązku zbierania, przetwarzania, odzysku, w tym recyklingu, i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
- ✓ **Dz.U.2006.95.662 rozp. 2006.05.30** Szczegółowe zasady współpracy pomiędzy instytucjami finansowymi a Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wzory formularzy zabezpieczenia finansowego.
- ✓ **Dz.U.2008.236.1649 rozp. 2008.12.22** Wysokość stawek opłaty rejestrowej oraz opłaty rocznej.
- ✓ **Dz.U.2006.19.152 rozp. 2006.01.25** Szczegółowe stawki opłat produktowych dla sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2009.81.684 rozp. 2009.05.12** Wzory sprawozdań o odpadach pochodzących z zużytego sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2009.102.856 rozp. 2009.06.19** Wzory sprawozdań o zużytym sprzęcie.
- ✓ **Dz.U.2009.94.783 rozp. 2009.06.08** Wzór wykazu zakładów przetwarzania zużytego sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2009.72.627 rozp. 2009.05.04** Wzór sprawozdania o ilości i masie wprowadzonego sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2009.81.682 rozp. 2009.05.12** Wzór sprawozdania o masie zebranego i przekazanego do prowadzącego zakład przetwarzania zużytego sprzętu.

- ✓ **Dz.U.2009.68.582 rozp. 2009.04.28** Wzór wniosku o wpis do rejestru oraz wzór wniosku o zmianę wpisu do rejestru.
- ✓ **Dz.U.2009.122.1017 rozp.2009.07.16** Wzór zaświadczenia o zużytym sprzęcie.
- ✓ **Dz.U.2009.172.1342 rozp. 2009.09.30** Wzór zaświadczenia potwierdzającego recykling oraz wzór zaświadczenia potwierdzającego inne niż recykling procesy odzysku.
- ✓ **Dz.U.2009.94.784 rozp.2009.06.08** Wzór rocznego sprawozdania o wysokości należnej opłaty produktowej dla sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2009.81.683 rozp. 2009.05.12** Wzór sprawozdania o przetworzonym zużytym sprzęcie.
- ✓ **Dz.U.2006.30.213 rozp. 2006.02.14** § 1 pkt 3 Wzory dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów.
- ✓ **Dz.U.2007.69.457 rozp. 2007.03.27** Szczegółowe wymagania dotyczące ograniczenia wykorzystywania w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym niektórych substancji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko.

9. Opłaty związane z odpadami

- ✓ **Dz.U.2005.236.2008 -j.t. ustawa 1996.09.13** art. 6, art. 6(b) Utrzymanie czystości i porządku w gminach.
- ✓ **Dz.U.2007.39.251 -j.t. ustawa 2001.04.27** art. 79(a) Odpady.
- ✓ **Dz.U.2007.90.607 -j.t. ustawa 2001.05.11** rozdz. 3, rozdz. 6 Obowiązki przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłata produktowa.
- ✓ **Dz.U.2006.220.1611 rozp. 2006.11.14** Wzór sprawozdania o wielkościach wprowadzonych na rynek krajowy opakowań i produktów, osiągniętych wielkościach odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych oraz wpływach z opłat produktowych.
- ✓ **Dz.U.2005.180.1495 ustawa 2005.07.29** rozdz. 10 Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.
- ✓ **Dz.U.2008.236.1649 rozp. 2008.12.22** Wysokość stawek opłaty rejestrowej oraz opłaty rocznej.
- ✓ **Dz.U.2006.19.152 rozp. 2006.01.25** Szczegółowe stawki opłat produktowych dla sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2009.94.784 rozp. 2009.06.08** Wzór rocznego sprawozdania o wysokości należnej opłaty produktowej dla sprzętu.
- ✓ **Dz.U.2009.79.666 ustawa 2009.04.24** art. 20, rozdz. 6, rozdz. 9, art. 65 Baterie i akumulatory.
- ✓ **Dz.U.2009.215.1672 rozp. 2009.12.03** Stawka opłaty produktowej.
- ✓ **Dz.U.2009.149.1209 rozp. 2009.09.02** Wysokość stawek opłaty rejestrowej oraz opłaty rocznej.
- ✓ **Dz.U.2005.25.202 ustawa 2005.01.20** art. 14-17, art. 23 Recykling pojazdów wycofanych z eksploatacji.
- ✓ **Dz.U.2005.109.917 rozp. 2005.06.08** Wzór rocznego sprawozdania o wysokości należnej opłaty za brak sieci zbierania pojazdów.

10. Odpady wydobywcze

- ✓ **Dz.U.2008.138.865 ustawa 2008.07.10** Odpady wydobywcze.
- ✓ **Dz.U.2005.228.1947 -j.t. ustawa 1994.02.04** dział III(a) Prawo geologiczne i górnicze.
- ✓ **Dz.U.2005.110.935 rozp. 2005.06.16** Podziemne składowiska odpadów.

- ✓ **Dz.U.2007.163.1156 rozp. 2007.08.22** Kryteria oraz procedury dopuszczania odpadów na składowiska podziemne.
- ✓ **Dz.U.2007.209.1514 rozp. 2007.10.26** Rodzaje odpadów, które mogą być składowane nieselektywnie na składowiskach podziemnych.

11. Odpady ze statków

- ✓ **Dz.U.2002.166.1361 ustawa 2002.09.12** Portowe urządzenia do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków.
- ✓ **Dz.U.2002.236.1988 rozp. 2002.12.21** Raporty dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych.
- ✓ **Dz.U.2002.236.1989 rozp. 2002.12.21** Portowe plany gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków.
- ✓ **Dz.U.2006.99.692 -j.t. ustawa 1995.03.16** Zapobieganie zanieczyszczaniu morza przez statki.
- ✓ **Dz.U.2002.239.2026 rozp. 2002.12.03** Organizacja i sposób zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu.
- ✓ **Dz.U.2006.22.166 rozp. 2006.01.26** Tryb wydawania zezwoleń na usuwanie do morza urobku z pogłębiania dna oraz na zatapianie w morzu odpadów lub innych substancji.
- ✓ **Dz.U.2003.101.936 rozp. 2003.05.12** Przekazywanie informacji o odpadach znajdujących się na statku.
- ✓ **Dz.U.2003.101.938 rozp. 2003.05.12** Przekazywanie informacji przez armatora statku przewożącego ładunki niebezpieczne lub zanieczyszczające.
- ✓ **Dz.U.2004.103.1084 rozp. 2004.04.30** Przekazywanie informacji przez załadowcę podstawiającego pod załadunek na statek towary niebezpieczne lub zanieczyszczające.
- ✓ **Dz.U.2009.5.21 rozp. 2008.12.23** Udzielanie statkom zwolnień z obowiązku każdorazowego zdawania odpadów i pozostałości ładunkowych przed opuszczeniem portu.

12. Przepisy szczególne

- ✓ **Dz.U.2007.209.1516 rozp. 2007.11.05** Szczegółowe warunki udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia będące inwestycjami służącymi dostosowaniu składowisk odpadów do wymagań ochrony środowiska.
- ✓ **Dz.U.2006.246.1795 rozp. 2006.12.22** Ustanowienie programu pomocowego w zakresie regionalnej pomocy publicznej na niektóre inwestycje w ochronie środowiska.
- ✓ **Dz.U.2004.121.1263 ustawa 2004.04.20** art. 3 ust. 2, art. 4, art. 10, art. 17, art. 34 Substancje zubożające warstwę ozonową.
- ✓ **Dz.U.2004.195.2007 rozp. 2004.08.16** Sposób oznakowania produktów, urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane, a także pojemników zawierających te substancje.
- ✓ **Dz.U.2003.104.973 rozp. 2003.05.21** Warunki gromadzenia, przechowywania i usuwania odpadów i ścieków ze statków żeglugi śródlądowej.
- ✓ **Dz.U.2009.211.1636 rozp. 2009.12.08** Działania w zakresie technologii bezpiecznych dla środowiska stosowanych w produkcji owoców i warzyw oraz zagospodarowaniu odpadów.

- ✓ **Dz.U.2009.104.868 rozp. 2009.06.16** Bezpieczeństwo i higiena pracy przy gospodarowaniu odpadami komunalnymi.

13. Umowy międzynarodowe

- ✓ **Dz.U.1995.19.88 -zał. um.m. 1989.03.22** Konwencja bazylejska o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych. Bazylea.1989.03.22.
- ✓ **Dz.U.2002.135.1142 ustawa 2002.07.05** Ratyfikacja Poprawki do Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych.
- ✓ **Dz.U.1984.11.46 -zał. um.m. 1972.12.29** Konwencja o zapobieganiu zanieczyszczaniu mórz przez zatapianie odpadów i innych substancji. Moskwa.Waszyngton.Londyn.Meksyk.1972.12.29.
- ✓ **Dz.U.1987.17.101 -zał. um.m. 1978.02.17** Międzynarodowa konwencja o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki. Londyn.1973.11.02 wraz z załącznikami I, II, III, IV i V oraz Protokół dotyczący tej konwencji, wraz z załącznikiem I. Londyn.1978.02.17.
- ✓ **Dz.U.2005.202.1679 um.m. 1997.09.26** Protokół z 1997 r. uzupełniający Międzynarodową konwencję o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki, 1973, zmodyfikowaną przynależnym do niej Protokółem z 1978 r. Londyn.1997.09.26.
- ✓ **Dz.U.2000.28.346 um.m. 1992.04.09** Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego. Helsinki.1992.04.09.
- ✓ **Dz.U.2001.6.52 um.m. 1991.10.04** Protokół o ochronie środowiska do Układu w sprawie Antarktyki. Madryt.1991.10.04.
- ✓ **Dz.U.2002.202.1704 um.m. 1997.09.05** Wspólna konwencja bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi. Wiedeń.1997.09.05.

Spis tabel

Tabela 1 Informacje o sieci wodociągowej w gminie Turośń Kościelna.....	11
Tabela 2 Informacje o sieci kanalizacyjnej w gminie Turośń Kościelna.....	11
Tabela 3 informacje na temat sieci gazowej w gminie Turośń Kościelna.....	12
Tabela 4 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych na terenie gminy Turośń Kościelna.....	12
Tabela 5 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sekcji PKD 2007 na terenie gminy Turośń Kościelna.....	13
Tabela 6 Wskaźnik obciążeń dla poszczególnych rodzajów odpadów Mg/M/rok.....	15
Tabela 7 Bilans odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w 2009 roku [Mg].....	15
Tabela 8 Skład procentowy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w roku 2009.....	16
Tabela 9 Szacunkowy skład morfologiczny zmieszanych odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Turośń Kościelna w roku 2009.....	17
Tabela 10 Ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w 2009 roku.....	18
Tabela 11 Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w gminie Turośń Kościelna w roku 2008 oraz roku 2009.....	19
Tabela 12 Ilość odpadów zebranych selektywnie w roku 2008 oraz 2009 na terenie gminy Turośń Kościelna.....	20
Tabela 13 Sposób postępowania z odpadami komunalnymi zebranymi z terenu gminy Turośń Kościelna w roku 2009.....	21
Tabela 14 Ilość zebranych odpadów opakowaniowych na terenie gminy Turośń Kościelna...25	
Tabela 15 Zestawienie ilości płyt azbestowo-cementowych na terenie gminy Turośń Kościelna [m ²].....	26
Tabela 16 Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Turośń Kościelna [Mg]...26	
Tabela 17 Podmioty zajmujące się wywozem odpadów z terenu gminy Turośń Kościelna....29	
Tabela 18 Prognoza zmian demograficznych na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010-2021.....	32
Tabela 19 Prognoza wytwarzania odpadów komunalnych w gminie Turośń Kościelna.....	34
Tabela 20 Prognoza ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów komunalnych.....	36
Tabela 21 Prognoza ilości wytwarzanych odpadów ulegających biodegradacji w gminie Turośń Kościelna w latach 2010-2021.....	37
Tabela 22 Wykaz gmin obsługiwanych przez ZZO Czerwony Bór.....	39
Tabela 23 Wykaz instalacji funkcjonujących na obszarze ZZO Czerwony Bór.....	40
Tabela 24 Harmonogram inwestycji w ZZO Czerwony Bór w tys. Mg/rok.....	40
Tabela 25 Prognozowana ilość zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.....	41
Tabela 26 Prognoza ilości komunalnych osadów ściekowych na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010 – 2021 [Mg.s.m.].....	42
Tabela 27 Poziomy odzysku i recyklingu akumulatorów oraz ogniw i baterii galwanicznych w latach 2010 – 2014.....	46
Tabela 28 Poziomy odzysku i recyklingu w latach 2010 i 2018.....	48
Tabela 29 Zestawienie prognozowanej ilości odpadów ulegających biodegradacji w latach 2010-2021 na terenie gminy Turośń Kościelna z dopuszczalnym poziomem składowania tychże odpadów.....	53
Tabela 30 Harmonogram realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami.....	61

Tabela 31 Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć inwestycyjnych w ramach gospodarki odpadami w gminie Turośń Kościelna.....	62
Tabela 32 Harmonogram budowy ZZO w Czerwonym Borze – stan na 30 czerwca 2010 r. (Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko.....	63
Tabela 33 Lista proponowanych wskaźników efektywności realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021.	74

Spis wykresów

Wykres 1 Struktura użytkowania terenów na obszarze gminy Turośń Kościelna.....	9
Wykres 2 Struktura użytkowania użytków rolnych na terenie gminy Turośń Kościelna.....	9
Wykres 3 Liczba ludności w grupach: przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej na terenie gminy Turośń Kościelna.....	11
Wykres 4 Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na obszarze gminy Turośń Kościelna w 2009 roku.....	16
Wykres 5 Skład morfologiczny niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych wytwarzanych w gminie Turośń Kościelna w roku 2009.....	17
Wykres 6 Skład odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie gminy Turośń Kościelna w roku 2009.....	19
Wykres 7 Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Turośń Kościelna w roku 2008 i 2009.....	20
Wykres 8 Sposób postępowania z odpadami komunalnymi zebranymi z terenu Turośń Kościelna w roku 2009.....	22
Wykres 9 Prognoza zmian liczby mieszkańców w gminie Turośń Kościelna.....	33
Wykres 10 Prognozowana ilość odpadów komunalnych w gminie Turośń Kościelna w latach 2010 -2021.....	35
Wykres 11 Prognoza zmiany ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010-2021.....	37
Wykres 12 Prognoza odpadów ulegających biodegradacji na terenie gminy Turośń Kościelna w latach 2010- 2021.....	38
Wykres 13 Prognozowana ilość komunalnych osadów ściekowych w latach 2010-2021 w gminie Turośń Kościelna.....	42

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie gminy Turośń Kościelna na tle powiatu białostockiego.....	8
---	---

Spis map

Mapa 1 Instalacja odzysku w Barszczówce.....	29
--	----